STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 02575

IN LIKHT FUN TOYRE

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ספר

צדקת הצדיקים

און דיזען ספר ווערד ערציילט זייער ווינדערליכע מעשיות פון דיזע הייליגע צדיקים.

א ווינדערליכע מעשה פון הגאון ר׳ יעקב אורינשטיין זצ״ל.

א ווינדערליכע מעשה פון הגאון ר׳ שלום מבעלז.

א מעשה נורא מהגאון רבינו ר׳ עקיבא איגר.

א מעשה נורא מהגאון רבינו אליהו מגרידץ.

א דערציילונג מהגאון ר׳ העשיל מקראקא.

א מעשה נורא פון ר׳ יואל בעל שם.

א מעשה נורא פון המגיד מקאזניטץ

א ווינדערליכע מעשה פון רבין ממעזריטש.

א ווינדערליכע מעשה פון ר׳ משה ליב מסאסוב;

א ווינדערליכע מעשה פון רבין מנעזכיז.

18

כל הזכויות שמורות אצל
הוצאת אמונה
© Copyright 1969 by
M. G. & J. G.

EMUNA PUBLISHING
142 Rodney Street
Brooklyn, N.Y. 11211
388-8812 — 384-0002

צדקת הצדיקים

א ווינדערליכע מעשה פון הגאון הקדוש ר׳ יעקב אורנשטיין דער רב פון לבוב דער מחבר פון ספר ישועות יעקב.

עס איז אמאהל געוועזין א גזירה אז מען האט בעדארפט אבצאהלען פון די שבת ליכט. אין לעמבערג איז געוועזען דער ראש פון די משגיחים א גרויסער רשע און ער האט שטארק מצער געוועזען די יודען. און ביי דעם גאון ישועות יעקב ז״ל איז געוועזען א שמש וואס ער האט אכטונג גיגעבין אויף די עירובין. דער שמש איז געוועזען א ירא שמים און ער פלעגט אלע דאנערשטאג נאך צוועליף ביי טאג ארום גיין און אלע עקען פון דער שטאדט אכטונג געבען אויף די עירובין. ויהי היום דעם שמש איז געגאנגען אונטער דער שטאדט און זימער צייט אכטונג געבען אויף די עירובין איז פינקט דער ראש המשגיחים גיזעסען אינטער דער שטאדט שעפען פרישע לופט. ווי ער האט געזעהן דעם שמש האט ער איהם צו גערופען און ער האט איהם גיפרעגט ווי פיעל ער וויל פאר דער מצוה ער זאל זי איהם פערקויפען און ער האט איהם געזאגט איך ווייס אז די האסט פיער טעכטער און די יונגסטע איז שוין עלטער פון צוואנציג יאהר איך וועל דיר געבין אויף חתונה הוצאות פאר צוויי טעכטער וועגין און פערקויף מיר די מצוה דער שמש איז געשטאנען און געקלערט וואס ער זאל איהם ענטפערין ער האט זיך איבער גערקלעהרט און ער האט איהם גיענטפערט אז אויף דער צווייטער וואך וועט ער איהם געבין תשובה. דער ראש המשגיחים רעוויזאר האט איהם געזאגט נאר גידענק די זאלסט מיר די צווייטע וואך זאגען תשובה די זאלסט וויסען אז איך רייד מיט דיר גאנץ ערנסט און איך וועל דיר געבין ווי פיעל די וועסט מיר זאגען אז עס דארף דיך קאסטען דיינע צוויי טעכטער חתונה מאכען אזוי פיעל וועל איך דיר געבין. דער שמש

איז

איז געקומען צום רב און ער האָט איהם דערצייהלט די גאַנצע מעשה האָט איהם דער רב גיענטפערט דעם צווייטען דאָנערשטאָג איידער די וועסט געהן אַכטונג טוהן אויף די עירובין זאָלסטו צו מיר אַריין קומען וועל איך דיר זאָגען וואָס זאָלסט טוהן:

דעם צווייטען דאָנערשטאָג איידער דער שמש איז געגאַנגען אַכטונג געבען אויף די עירובין איז ער אַריין געגאַנגען צום רב פרעגען וואָס ער זאָל ענטפערין דער רעוויזאָר. האָט איהם דער רב געזאָגט די זאָלסט איהם נישט פערקויפען די מצוה פאַר קיין שום געלד. אַ סימן וועסטו האָבען אַז די דאַרפסט איהם נישט פערקויפען די מצוה אַזוי ווי די וועסט איהם ענטפערין אַז די וועסט איהם נישט פערקויפען וועט ער שטאַרבען וכן הוה דער שמש איז געגאַנגען אינטער דער שטאָדט איז שוין דער רעוויזאָר געזעסען איז געוואָרט אויף איהם אַזוי ווי ער האָט איהם גיענטפערט איז ער תיכף געשטאָרבען דער זכות פון רב זאָל אינץ ביי שטיין אמן:

אַ קלוגע משל מהרב הצדיק ר' שלום מבעלזאַ זצ"ל.

עס איז אַמאָהל אַריין געקומען אַ דאָרפסמאַן צום רביין מיט אַ קוויטעל. דער רבי האָט איהם אויס גיפרעגט אויף זיין התנהגות און שבת און די פעלדער. דער דאָרפסמאַן האָט זיך מתנצל גיוועזען פאַר דעם רביין אַז ער קען זיך ניט אָב היטען פון חילול שבת. דער רבי האָט איהם געשטראָפט און ער האָט איהם געזאָגט מוסר. און ער האָט איהם גילערענט ווי אַזוי ער זאָל האַלטען שבת. נאָך לאַנגע רייד האָט דער דאָרפסמאַן גיענטפערט דעם רביין אַז ער וועט איהם פאָלגען נאָר באופן דער רבי זאָל איהם ערלויבען נאָך צו אַרבייטען און שבת ביז נאָך שניט. האָט איהם דער רבי דערצייהלט אַ מעשה. פאַרצייטענס בעת די פריצים האָבען געהאַט די ממשלה און יעדען פריץ פלעגט צו האַלטען ביי זיך אַ יוד אַ פאַכטשער. איין פריץ האָט געהאַט ביי זיך אַ פאַכטשער זייער אַ געטריי'ען. אַמאָהל האָט דער פריץ געמאַכט אַ באַל און ער האָט פערבעטען צו זיך אַ סאַך פריצים און מיטען דער סעודה האָבען זיי אָהנגעהויבען צו שמיסען וועגן זייערע פאַכטשערים יעדען איינער האָט געזאָגט אַז זיין פאַכטשער איז איהם זייער געטריי. האָט זיך דער פריץ אָהנגערופען

אָהנגערופען אַז זיין פאַכטשער איז איהם געטריינער פון אַלע. האָבען זיך די פריצים אָהנגערופען אַז אויב דער פריץ וועט הייסען זיין פאַכטשער אַז ער זאָל זיך טויפען און ער וועט איהם פאָלגען דאמאָלסט וועלען זיי זעהן אַז ער האָט אמת געזאָגט. דער פריץ האָט געשיקט רופען זיין פאַכטשער און ער האָט איהם געזאָגט אַז ער זאָל זיך טויפען. דער יוד האָט געענטפערט אַז ער וועט פרעגין זיין ווייב דער יוד איז אַהיים געגאַנגען און איז תיכף צוריק געקומען און ער האָט געענטפערט אַז ער איז גרייט זיך צו טויפען. האָט דער פריץ צו איהם געזאָגט פון יעצט אָהן וועסטו שוין ניט הייסען יעקב נאָר יוואַן. דער יוד איז אַהיים געגאַנגען און ער האָט זיך געהאַלטען אַלעס געטויפטער. און עטליכע חדשים אַרום האָט דער פריץ געשיקט רופען דעם פאַכטשער און ער האָט איהם געזאָגט. די קענסט יעצט צוריק געהן צו דיין דת די קענסט ווערען צוריק אַ יוד און די וועסט שוין צוריק הייסען יעקב. האָט דער פאַכטשער געענפערט אַז ער דאַרף געהן אַהיים זיך מייעץ מיט זיין ווייב צו ער זאָל צוריק ווערען אַ יוד ער איז אַהיים געגאַנגען און האָט דערציילט זיין ווייב אַז דער פריץ ערלויבט איהם צו ווערען צוריק אַ יוד. האָט איהם דאָס ווייב געענפערט עס וואָלט זייער גוט געווען מיר זאָלען ווערין צוריק יודען. נאָר ווייל עס איז דאָך פאַר פסח און מען דאַרף דאָך האָבען אַ סאַך געלד אויף פסח ע״כ וואָלט מיר געפעלען די זאָלסט בעטען דעם פריץ אַז ער זאָל אינז לאָזען וואַרטען ביז נאָך פסח כדי מיר זאָלען זיך ניט דאַרפען אָהן מיטשען אויף יו״ט איבער דעם איז גלייכער אַז מיר זאָלען נאָך בלייבען גוים ביז נאָך פסח. דער דאָרפסמאַן האָט פאַר שטאַנען דאָס נמשל און ער האָט אויף זיך תיכף מקבל געווען צו היטען שבת ער זאָל ניט טוהן קיין מלאכה אום שבת:

אַ וואונדערליכע מַעֲשֶׂה מֵהָרַב הַצַּדִּיק ר׳ שָׁלוֹם זצ״ל מִבֶּעלְז.

און אַ דאָרף לעבען הוּבניב האָט געהאַלטען אַ אשה אַ אלמנה איין אַרענדע אַמאָהל איז געקומען אַפרעמדער יוד צום פריץ און ער האָט מוסיף געווען אויף דער אַרענדע. און ער האָט אויסגעדינגען די אַרענדע די אלמנה

אלמנה האָט געֶרופֶען דעֶם יוד לדין דעֶר יוד האָט אָבעֶר נישט געֶוואָלט
קוממעֶן לדין און עֶר האָט געֶוואָהנט און דעֶר ארעֶנדע. במשך עטליכע וואָכען
צייט עֶר האָט געֶוואָהנט און דעֶר ארעֶנדע האָט עֶר אנגעֶהויבעֶן צו פאָרעֶן
קיין בעֶלז צום רביין. די אלמנה האָט געֶבעֶטין ביי דעֶם הובניבעֶר רב אז
עֶר זאָל איהר געֶבין א בריעֶף צום רביין אז דעֶר ארעֶנדאר וויל נישט האַלטעֶן
קיין דין תורה. דעֶר רב האָט איהר געֶגעֶבעֶן א בריעֶף צום רביין. די אלמנה
איז געֶפאָהרעֶן צום רביין מיט דעֶם בריעֶף דעֶר רבי האָט זי גאָר נישט
ביהעֶרט זי האָט געֶוויינט פאַר דעֶם רביין דעֶר רבי זאָל אויף איהר רחמנות
האָבעֶן און עֶר זאָל זאָגעֶן דעֶם נייעֶם ארעֶנדאר אז עֶר זאָל האַלטעֶן א דין
תורה דעֶר רבי האָט איהר גאָר נישט געֶענטפעֶרט. זי איז צוריק געֶפאָהרעֶן צום
הובניבער רב און האָט איהם דעֶרציילט אז דעֶר רבי קוקט זיך גאָר נישט אום
אויף איהר און זי האָט איהם דעֶרציילט אז דעֶר נייעֶר ארעֶנדאר ברעֶנגט
אלעֶ מאָהל מתנות צום רבין און דאמאָלס ווען זי איז געֶוועֶזעֶן און בעֶלז
האָט עֶר געֶבראַכט א קויבעֶר אייעֶר און דעֶר רבי האָט איהם שעֶהן אויף
גענומעֶן דעֶר רבי האָט איהם גאָר נישט איבעֶר געֶפרעֶגט וועֶגעֶן דעֶם האָט
איהר דעֶר הובניבעֶר רב גיעֶנטפעֶרט עֶר ברעֶנגט דעֶם רביין איין קויבעֶר
אייעֶר ברענג די צוויי קויבעֶר אייעֶר וועט מעֶן דיך געֶכער האָרכעֶן. דעֶר
רב האָט אָבעֶר באלד חרטה געֶהאט וואָס עֶר האָט געֶרעֶדט אזעלכע ווערטער
און שטאָדט האָט מען זיך דערוויסט פון די ווערטער וואָס דער רב האָט
געזאָגט און עס איז געוואָרען און שטאָדט א גרויסער רעש דער רב האָט
בעזוצען אז ער האָט ניט קיין אנדערע עצה נאָר ער מוז פאָהרען מפייס זיין
דעם רביין און ער איז געפאָרען קיין בעלז און ער האָט געוויינט פאַר דעם
רביין ער זאָל איהם מוחל זיין וואָס ער האָט אקעגען איהם גערעדט דער
רבי האָט איהם געטרייסט און ער האָט איהם געזאָגט אז עס פערדריסט
איהם ניט וואָס ער האָט קעגען איהם גערעדט. און ער האָט איהם געזאָגט
עס איז דאָך דיר אוונדער פאַר וואָס איך שווייג דעם נייעם ארענדאר
דו זאָלסט וויסען אז איך בין קיינעם ניט נושא פנים און בין ח"ו ניט
קיין חונף נאָר איך ווייס אז דער נייער ארענדאר איז גערעכט די מעשה
איז אזוי בעוועזען דער נייער ארענדארס זיידע האָט אמאָהל געהאלטען
די ארענדע און דער אלמנה'ס שווער האָט אויס געדינגען ביי איהם די
ארענדע און א צייט ארום איז די זאך פערגעסען געוואָרען וועיל דער אלטער
ארענדאר איז פון ארימקייט אוועק פון דעם דאָרף און זיינע קינדער זענען
צו שפרייט געוואָרען אויף דער וועלט און דער איינבערשטער איז דאָך אמסבב

כל הסביבות האָט ער מסבב געוועזען אז זיין אייניקעל זאָל ביי איהר אויס דינגען די ארענדע וויל די ארענדע קומט איהם על פי דין. און דער רבי האָט געזאָגט צו דעם הובניבער רב איהר קענט חוקר ודורש זיין וועט איר אייך בעצייגען אַז די זאַך איז אמת אַזוי ווי איך זאָג. דער רב האָט אָנגעהויבען חוקר ודורש צו זיין האָט ער געפינען איין אַלטען ערל וואָס ער האָט נאָך געדענקט די מעשה. פון דאַנין זעהן מיר אַז מען דאַרף ניט מתרעם זיין אויף די רבנים וואָס זיי זענען אַמאָהל נושא פנים אַמענש וואָס ער פירהט זיך ניט כהוגן וויל דער רבי ווייסט וואָס ער טיהט. זכות הצדיקים יגן עלנו ועל כל ישראל אמן :

אַ ווייניג ערליכע מעשה פון רבי'ן מלובלין מיט הרב הצדיק ר' שלום מבעלזא זצ"ל.

דער רבי ר' שלום בעלזער ווען ער איז נאָך געוועזען א יונגער מאן איז ער אַמאָהל געפאָהרען קיין לובלין צום רבי'ן אויף ראש השנה אויף דעם וועג האָט ער געטראָפען א קראנקען און א לאָמען מענש געהן צו פיס און דער מענש האָט איהם געבעטען אז ער זאָל איהם אויף נעמען אויף דער פיהר. און וויל עס איז ניט געוועזען קיין אָרט אויף דער פיהר פאר נאָך א מענש וועגען צו זיצען האָט ער דעם מענש אָבגעזאָגט און איז אוועק געפאָהרען. האָט דער מענש צו איהם געזאָגט אויב איהר וועט מיך ניט אויף נעמען אויף דער פיהר בין איך פערלאָהרען פון ביידע וועלטען און ער האָט אָהנגעהויבען צו וויינען. ר' שלום האָט רחמנות בעקומען אויף דעם מענש און ער האָט איהם אויף גענומען אויף דער פיהר. און ער האָט איהם געפרעגט ער זאָל איהם זאָגען וואָס ער האָט געמיינט מיט דעם וואָס ער האָט איהם געזאָגט אַז אויב ער וועט איהם ניט אויף נעמען איז ער פער לאָרען פון ביידע וועלטין? האָט דער מענש איהם דערציילט. איך בין אַמאָהל געוועזען אַ גרויסער עושר און איך פלעג אַלע מאָהל צו פאָהרען קיין לובלין צום רבי'ן און איך פלעג איהם יעדען מאָהל ברענגען אַ מתנה. אַמאָהל בין איך געקומען קיין לובלין און איך האָב איהם געברענגט זייער אַ טייערע מתנה די מתנה איז דעם רבי'ן זייער געפעלין ער האָט זיך מיט דער מתנה

זייער

זייער שטארק געפרייט און ער האָט מיך געפרעגט וואָס איך וויל פאַר דער מתנה? האָב איך איהם געענטפערט. עס פעהלט מיר ב״ה גאָר ניט נאָר איך וויל אַז איך זאָל זיין גלייך מיט איהם און גן עדן. דער רבי האָט מיר מבטיח געוועזען. אַזוי ווי איך בין אַרויס געגאַנגען פון רביין האָט דער רבי חרטה געהאַט וואָס ער האָט מיר מבטיח געוועזען איך זאָל האָבען גלייך מיט איהם גן עדן האָט ער מיך אריין גערופען און ער האָט צו מיר געזאָגט זיי מיר מוחל אויף מיין הבטחה און איך וועל דיר געבען וואָס די וועסט נאָר פאַר לאַנגען. איך האָב אָבער בשום אופן ניט געוואָלט מוחל זיין. האָט זיך דער רבי מיט מיר אויסגעגומען אַ תנאי און ער האָט צו מיר געזאָגט אויב די וועסט אויף יעדען ראש השנה קומען צו מיר די וועסט קיין איין ראש השנה ניט פערפעלען וועט מקוים ווערען מיין הבטחה. און אויב די וועסט פערפעהלען איין ראש השנה די וועסט צו מיר ניט קומען וועט מיין הבטחה ניט מקוים ווערען:

פון דאַמאָלס אָהן האָט מיין מזל אָהנגעהויבען צו געהן אַראָב איך בין אַזוי אָרים געוואָרען ביז איך האָב ניט געהאַט אפילו אויף קיין ברויט פאַר מיינע קינדער וועגען איך האָב געמוזט געהן און די הייזער. דאָך האָב איך געטוהן מיינס אויף יעדען ראש השנה בין איך געגאַנגען קיין לובלין צום רביין. איך בין אָבער קראַנק געוואָרען און מיינע פיס זענען מיר אָב געשוואַכט געוואָרען אַז איך האָב ניט געקענט געהן אויף מיינע פיס. דאָך האָב איך גאָר ניט געקוקט און איך בין נאָך אַלץ געפאָהרען אויף ראש השנה קיין לובלין. נאָר יעצט בין איך שלאַף געוועזען און איך בין עטליכע חדשים געלעגען אין בעט עס איז מיר בעסער געוואָרען האָב איך געמוזט אַרוס פאָהרען אויף דער וועלט זיכען ברויט פאַר מיינע קינדער וועגען. און מיטען וועג האָב איך זיך דערמאָנט אַז איך דאַרף זיין אויף ראש השנה און לובלין און די טעג רוקען זיך שוין צו און איך האָב ניט געהאַט קיין געלד אויף די הוצאות איך זאָל פאָהרען. און אַזוי ווי איהר זעהט דאָך אַז איך בין אַ בעל יסורים האָב איך זיך געשטאַרקט מיט מיינע אַלע כוחות און איך האָב זיך געלאָזט געהן צו פוס קיין לובלין. איך געה אַזוי אַ לאַנגע צייט ביי טאָג און ביינאַכט און איך וואָלט דאָך ניט געקענט אָהנקומען אויף ראש השנה קיין לובלין וואָלט איך דאָך געוועזען פערלאָהרען פון ביידע וועלטען פון דער וועלט און איך בין דאָך אַ אָרימאַן און מדוכא ביסורים. און אויף יענער וועלט וואָלט איך אויך ניט געוועזען געהאַט דאָס גן עדן גלייך מיט דעם רביין און ער האָט אָהנגעהויבען צו וויינען. האָט ר׳ שלום געזאָגט איך וועל דיר אַ טובה

טוט

טוהן בײַ דעם רבי'ן זײַ זײַנען ארײַן געקומען קײַן לובלין. ווי זײַ זײַנען ארײַן געקומען צום רבי'ן האט דער רבי געזאגט צו דעם מענש די ביסט דא! איך האב זיך שוין ניט גירעכט איך זאל דיך זעהן אויף דעם ראש השנה. האט הרב הקדוש מבעלז געזאגט צום רבי'ן האט רחמנות אויף דעם מענש וואס ער האט זיך מוסר נפש געוועזען פאר עולם הבא. דער רבי האט איהם צו געזאגט אז ער וועט זײַן בקשה ממלא זײַן. און תיכף נאך ראש השנה איז דער מענש נפטר געווארען און דער רבי מלובלין האט זיך אלײַן מיט איהם מתעסק געוועזען און ער האט איהם קובר געוועזען זכות הצדיקים יעמד לנו אמן:

א ווינדערליכע מעשה מהצדיק הגאון המפורסים רבינו עקיבא איגר זצללה מפוזנא.

הגאון רבינו יעקב מליסא האט דערצײַלט אז בעת די מענשען פון דער שטאדט פרידלאנד האבען געוואלט נעמען א רב. האבען זײַ געהאט א קלער אויף אײַנעם פון די דרײַ רבנים דער גאון ר' עקיבא איגר און דער גאון בעל שמן רוקח און דער גאון מליסא זײַ האבען געהאט צווישען זיך א סיכסוך ביז זײַ האבען אלע מסכים געוועזען צו נעמען דעם גאון רבינו עקיבא איגר. זײַ האבען איבער געגעבען דעם גאון רבינו עקיבא דאס כתב רבנות. דער גאון רבינו עקיבא איגר האט געבעטען דעם גאון ר' יעקב מליסא אז ער זאל מיט איהם מיט פאהרען. עס איז אפילו שווער געוועזען פאר דעם גאון מליסא צו פאהרען ווײַל די שטאדט פרידלאנד איז געוועזען זײַער ווײַט דאך האט ער איהם נישט געקענט אב זאגען. אין ער איז מיט איהם מיט געפאהרען ווי זײַ זײַנען ארײַן געקומען קײַן פרידלאנד איז זײַ די גאנצע שטאדט אקעגען געגאנגען מען האט זײַ גרויס כבוד אב געגעבען. און דער ווײַט איז געשטאנען די מענשען און זײַ האבען געשפעט פון דעם כבוד וואס מען האט זײַ אב געגעבען און זײַ האבען געזאגט א זעלכע צווײַ מבוזה'דיגע מענשען גוט מען אב אזא כבוד? עס האט יעדען אײַנעם פערדראסען אויף זײַ. היתכן אזעלכע צווײַ גאונים זאל מען אזוי מבזה זײַן. און דער גאון מליסא האט דאס געהערט האט ער געזאגט צום גאון

רבינו עקיבא איצט יעצט איז נישט קיין צייט פון שווייגען אז מען איז אזוי מבזה דעם כבוד התורה. דער כבוד התורה זאל אזוי זיין בשפל המצב. האט זיך דער גאון רבינו עקיבא איגר געגעבן אַדריי אויס און ער האט געגעבן אקוק אויף איינעם פון די צוויי מענשען איז ער אַנידער געפאלען אויף דער ערד און איז געשטאָרבען און דער צווייטער ווי ער האט דאס דערזעהן איז ער אַנטלאָפען געוואָרען. פון דאַנען זעהן מיר ווי גרויס עס איז דער כח התורה. אין אַזוי ווי אונזערע חכמים האָבען אונז מזהיר געוועזען „הוי זהיר בגחלתן" איהר זאָלט זיין געוואָרינט איהר זאָלט נישט טשעפען קיין תלמיד חכם איהר זאָלט אייך מיט נישט אָבבריען

אַ וואונדערליכע מַעֲשֶׂה מֵהַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הַמְקוּבָּל רַבֵּינוּ אֵלִיָּהוּ זצללה"ה מִגְרִידֶץ וואָס כָּל יָמָיו איז ער געוועזען פערבאָרגען וּבְסוֹף יָמָיו איז ער נִתְגַּלֶּה געוואָרען.

דער צדיק רבינו אליהו זצ"ל האט מען געבראַנגט אַ יונגעל וואָס ער האט נישט געקענט געהן נאָר דער פאָטער האט איהם געמוזט טראָגען. דער בחור איז געוועזען גראָב חוץ לדרך הטבע און ער האט נישט געקענט ריידען דער רבי האט איהם געהייסען אַנידער לייגען אויף דער ערד. דער פאָטער האט איהם אַראָב געלאָזט פון דער אַקסעל איז ער אַראָב געפאלען אויף דער ערד אַזוי ווי אַ מת. דער רבי האט גערופען צו זיך די צוויי דיינים און זיי זענען צו געגאַנגען אָהנקוקען דאס קינד זיי האָבען זיך שטאַרק פערוואונדערט אויף דעם קינד ער האט אמאָהל געשריגען אַזוי ווי אַ הינד און אַמאָהל אַזוי ווי אַ קאַלב. דער רבי האט געהייסען אַז מען זאָל דאס יונגעל אַנידער זעצען אויף אַ שטיהל לעבען זיך און דער רבי האט אויף איהם אַרויף געלייגט זיין האַנד און ער האט געזאָגט עטליכע קאַפּיטלעך תהלים מיט גרויס כוונה אַזוי האט ער געטוהן צוויי מאָהל און טאָג. עס האט אָבער גאָר נישט געהאָלפען עס האט אַזוי געדויערט עטליכע טאָג און מען האט גאָר נישט גיזעהן קיין בעסערונג:

אַמאָהל איז דער רבי געקומען פון אַ פדיון הבן האט ער געזאָגט יעצט איז די צייט איך זאָל דעם יונגעל אויסלייזען פון זיינע צרות. און

און ער האט געהייסען אריין ברענגען צו זיך דאס יונגעל און ער האט געזאגט עטליכע פסוקים תהלים מיט גרויס כונה. פליצלונג האט דאס יונגעל גיגעבין א געשריי אז אלע מענשין וואס זענען געוועזען און שטיב האבען זיך דערשראקען און ער האט געוויזען מיט זיין פינגער אויף איין ארט פון זיין בויך. דער רבי האט געהייסען עסינגען א פענסטער. און דאס יונגעל האט אהנגעהויבען צו ריידען און ער האט געזאגט יעצט איז פון מיר ארויס איין מכשפה נאך דריי זענין נאך דא ביי מיר און בויך מען האט טאקי גיזעהן ווי און איין זייט בויך איז געווארען ליידיג. דער רבי האט ווייטער מתפלל געוועזען דאס יונגעל האט גיגעבין א געשריי אז די מענשען וואס זענען געוועזין איך דער גאס זענען דערשראקען געווארען פון דעם געשריי. און דאס יונגעל האט געזאגט יעצט זענין די דריי מכשפות אויך פון מיר ארויס מען האט טאקי גיזעהן ווי דער בויך איז געווארען און גאנצען קלענער. דאס יונגעל איז געזינד געווארען און ער איז מיט זיינע עלטערין א היים געפאהרען און דער היים האט זיך ווייטער און איהם דערוועקט די זעלבע מעשה נאר ריידען און געהן האט ער געקאנט נאר אלע יסורים וואס ער האט געהאט דאס ערשטע מאהל האט ער יעצט אויך געהאט און ער האט דער ציילט אז איין מכשפה זאגט איהם אז זי האט מורא געהאט פאר דעם רביין האט זי געמוזט ארויס געהן פון בויך נאר זי האט זיך בעהאלטען און פיס. און יעצט איז זי ווייטער אריין און בויך אריין. די עלטערין זענין נאך אמאהל גיפאהרען מיט דעם יונגעל צום רביין און דער רבי האט נאר איהם מתפלל גיוועזען און ער איז געזינד געווארען לגמרי זי״א ועכי״א:

איין אויסגעדריקטע מעשה מהצדיק הקדוש רבינו אליהו מגרידץ.

אמאהל איז פלוצלונג א יונגעל פון פערצען יאהר שטום געווארען און אכט וואכען האט ער ניט געגעסען און ניט געטרינקען וואס מען האט איהם אריין געגעבען און מויל אריין האט ער אויס געשפיגען. און ער האט ניט געקענט געהן נאר ער האט זיך גיריקט אויף די הענד און פיס.

אונ

און ער פלעגט שטענדיג צו מאכען א שתי וערב. און אז ער האט דערזעהן א מזוזה אדער א אנדערע היילינע זאך האט ער אויס געשפיגען. מען האט דאס יונגעל געברענגט צום רביין ר׳ אליהו מגרידק. אזוי ווי ער האט דער זעהן ספרים ליגען אויף דעם טיש האט ער אויף זיי געשפיגען און געקריצט מיט די ציין אז עמיצער האט איהם אהן געריהרט זיינע האר פון הינטען. מיט א ספר חאטש ער האט גאר נישט געשפירט דאס ספר האט ער אהן געהויבען צו קריצען מיט די ציין און ער האט זיך אויס געריסען פון דעם מענש וואס ער האט איהם געהאלטען. און מען האט פאר איהם דורך געטראגען א גויעשען בוך האט ער זיך זייער געפרייט. עס האט איהם געהאלטען א מענש א גברן און אויב ער האט געהערט פון רביין א דבר קדושה האט ער זיך אויסגעריסען און געשפרינגען הויך ביז צום באלקען דער רבי איז צו געגאנגען צום ארון הקודש און ער האט בעשווארען די טומאה אז זי זאל פון איהם ארויס גיין. ער האט גיעפיגט דאס מויל גלייך ווי איינער וויל ברעכען כדי די כח הטומאה זאל פון איהם ארויס געהן. ווי ער איז ארויס געגאנגען פון רבי׳נס שטיב און ער איז אריין געגאנגען און קאך אריין האט ער אנגעהויבען צו ברעכען. ווי די מיטער האט דאס דערהערט אז ער ברעכט איז זי צו איהם צוגעגאנגען האט ער תיכף אהנגעהויבען צו איהר צו ריידען און ער האט זי געפרעגט מאמע ווי בין איך. ער האט גאר נישט געוויסט וואס מיט איהם איז געשעהן ביז יעצט. מען האט איהם תיכף אריין געברענגט צום רבין ווי ער איז צו געקומען צו דער מזוזה האט מען איהם געהייסען קישען די מזוזה. און ער האט טאקע געקישט די מזוזה און ער איז געזינד געווארען כאחד אדם נאר געהן אויף די פיס האט ער תיכף נישט געקענט נאר ביסלעכווייז האט ער אהן געהויבען צו געהן אויף די פיס און א קורצע צייט איז ער געגאנגען גלייך ווי יעדער מענש זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

אווינדערליכע מעשה מהצדיק הגאון ר׳ העשיל זצללה״ה מקראקא.

עס איז אמאהל געקומען צום רבין ר׳ העשיל צוויי מיינשען זיך לערנען

די

די דין תורה איז געוועזען אויף א סאך געלד. האט איין בעל דין געגעבין דעם רביין ר׳ העשיל הינדערט רענדליך און ער האט איהם געזאגט איך גיב אייך נישט דאס געלט אלעס שוחד נאר איך גיב אייך דאס געלד אז איהר זאלט גוט אכטינג געבען און דער דין תורה און איהר זאלט פסק׳נען דיא דין תורה ערליך וויא דער דין איז. דער רבי האט ביי איהם צו גענומען די הינדערט רענדליך און ער האט איהם געזאגט איך וועל דיר א טובה טוהן און ער האט איהם געהייסען קומען מארגען זיך לאדען. ביי נאכט האט ער צו זאמען גערופען זיינע זוהן און איידימים און האט געזאגט די רבנות אז זי זאל מאכען א סעודה פאר זייערט וועגין. די רבנות האט אנגעגרייט א סעודה און זיינע זוהן און איידעמעס זענין זיך צו זאמען געקומען צו דער סעודה. נאך דער סעודה האט ער ארויס גענומען די הינדערט רענדליך און ער האט זיי גיצייילט איינציגווייס זיי האבען גערעכענט אז ער וויל זיי איינטיילען דאס געלד ער האט אבער אב געציילט דאס געלט און ער האט עס צוריק אריין געלייקט און קעשינע אריין און ער האט זיי געזאגט איהר זאלט וויסען אז איך האב אייך גערופען איין ווייזען אז איהר זאלט אייך פון מיר אב לערנען אויב איהר וועט אמאהל זיין רבנים זאלט איהר נישט זיין להוט נאך געלד דער מענש האט מיר געגעבין די הינדערט רענדליך ער איז פון מיר ארויס געגאנגען פריילעך ער ווייסט נית אז איך האב נאר ביי איהם גענימען דאס געלד כדי אייך צו ווייזען אבער מארגען וועל איך עס איהם צוריק געבען איך וויל מיין נשמה נישט פערקויפען פאר מליאנען רענדליך זאלט איהר אויך וויסען ווי אזוי צו זיין ערליך בדין. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

א וואונדערליכע מעשה מהצדיק ר׳ יואל בעל שם וצללה״ה מזאמישט

עס איז אמאהל גיוועזען און פוזנא א הויז. און דעם הויז איז גיוועזען א קעהלער און דער קעהלער איז גיוועזען פערשלאסען עס איז קיינער נית אריין געגאנגען און קעהלער אריין וויל און דעם קעהלער איז גיוועזען

מזיקין

מזיקין. אמאהל איז א בחור ארײן געגאנגען און קעהלער ארײן און א פערטיל שפה ארום האט מען נעטראפען דעם בחור ליגען אויף דער שוועל פון קעלעהר טוידט. מען האט ניט געוויסט די סיבה פון דעם בחור׳ס טוידט. און צווײ יאהר ארום זענען די מזיקים ארײן געקומען און שטיב ארײן אז מען האט צו גישטעלט אויף דער קעך עסין צו קאכען האט מען געפינען אין די טעפ ערד און מיסט. און זײ פלעגען ארײן קומען און שטיב ארײן און אראב ווארפען די כלים פון טיש און זײ האבען זײ צובראכען אבער די מענשען האבען זײ גאר ניט מזיק גיוועזען זײ האבען נאר געווארפען א פחד אויף די מענשען אז די מענשען האבען זיך געמוזט אויס צוהען פון שטיב. עס איז געווארען א רעש און שטאדט מען האט ניט געוויסט וואס צו טוהן. מען האט געשיקט נאך דעם צדיק ר׳ יואל בע״ש און ער האט זײ בעשוואהרען אז זײ זאלען איהם זאגען צוליעב וועלכע סיבה זײ זענען ארײן געקומען און שטיב ארײן וואס די שטיב איז דאך א וואהניג פאר מיגשען וועגין. און די מזיקין האבען ניט קײן רשות צו וואהנען צווישען קײן מענשען. האבען זײ איהם גיענטפערט אז דאס הויז גיהערט צו זײ און זײ האבען געזאגט אז זײ ווילען האבען א דין תורה מיט דעם בעל הבית פאר דעם בית דין פון פוונא. מען האט מייחד גיוועזען א טאג אויף א דין תורה. עס איז געקומען דער טאג זענין די דיינים פון פוונא מיט ר׳ יואל בע״ש געגאנגען און דעם הויז ארײן און זײ האבען געהײסען די מזיקין טענהין. מען האט גיהערט רײדען און גיזעהן האט מען קײנעם ניט. און זײ האבען גיזאגט דאס הויז האט אמאהל גיהערט צו אײנעם א גאלדשמיט ער האט אזוי און אזוי געהײסען. און ער האט געוואהנט מיט א שדית און ער האט געהאט מיט איהר עטליכע קינדער און פון זײן אמת׳דיג ווײב האט ער אויך געהאט קינדער. דער גאלדשמיט האט שטארק ליעב געהאט די שדית און ער איז גיוועזען און איהר אהן געקויפט. ער האט א סך מאהל און מיטען דאווינען אבגעלײגט זײן טלית ותפילין און ער איז ארויס געגאנגען פון שוהל ארויס טוהן איהר ווילען:

אמאהל פסח בײנאכט בײ דעם סדר ער הײט געהאלטען און מיטען דעם סדר איז ער אוועק געגאנגען פון טיש און ער איז אוועק געגאנגען און בית הכסא ארײן צו איהר זײן ווײב האט געזעהן ווי ער זוימט זיך דארט זײער לאנג איז זי ארויס געגאנגען זעהן וואס ער טוהט דארט. זי האט ארײן געקוקט און בית הכסא ארײן האט זי געזעהן אז עס איז גאר אשעהן חדר נישט קײן בית הכסא אויף דעם טיש שטײט פערשידענע גאלדענע

גאָלדערנע און זילבערנע כלים און עס שטייט א גיבעט בעט און דעם בעט ליגט זייער א שענע אשה נאַקיט און דער גאָלדשמיד ליגט מיט איהר און בעט די אשה האָט זיך שטאַרק דער שראָקען און זי איז צוריק אַריין געגאנגען און שטיב זייער טרויריג און אַפּערטיל שעה אַרום איז דער גאָלדשמיד אַריין געקומען און שטיב אַריין דאָס ווייב האָט איהם גאָר נישט געזאָגט נאָר מאָרגען איז זי אַריבער געגאַנגען צום רב און האָט איהם דערציילט די מעשה דער רב האָט געשיקט נאָך דעם גאָלדשמיד און האָט איהם איבער געפרעגט צו די מעשה איז אמת. דער גאָלדשמיד האָט זיך מודה געוועזען אַז ער וואָהנט מיט אַ אשה פון די שדים. האָט איהם דער רב געגעבין אַ קמיע אַז די שדית האָט שוין נישט געהאט קיין שליטה צו איהם. איידער ער איז געשטאָרבען איז געקומען די שדית צו איהם און זי האָט פאַר איהם געוויינט זי האָט צו איהם געזאָגט ווי לאָזטו מיך איבער מיט מיינע קינדער און זי האָט איהם געוויזען אַ פריי פנים און זי איז צו איהם צו געגאַנגען און זי האָט איהם געהאַלדזט און געקישט און ער איז צו איהר מרוצה געוואָרען און ער האָט מיט איהרע קינדער געגעבען דעם קעלער פון דער שטיב. און אַצייט אַרום האָט זיך געמאַכט מלחמות און דער גאָלדשמיד מיט זיינע קינדער זענין געהרגת געוואָרען און דער מלחמה עס איז נישט געבליבען קיין שום יורש פון מענשען ע״כ זענען מיר זיינע יורשים קומט אונז דאָס הויז בירושה. דאָט אַלעס האָט אַ שד געטענה׳ט און די מענשען וואָס האָבען געוואָנט און דעם הויז האָבען גענפערט מיר האָבען געקויפט דאָס הויז ביי דעם גאָלדשמיד און איהר שדים הייסט נים קיין קינדער איהר הייסט נים קיין יורשים האָט ר׳ יואל בע״ש מיט דעם בית דין געפּסק׳ענט אַז די שדים האָבען קיין טענה נים צו דעם הויז און ר׳ יואל בע״ש האָט בעשוואָרען די שדים אַז זיי זאָלען אַרויס געהן פון דעם הויז און זיי זענען תיכף אַוועק פון דעם הויז און מהיום והלאה איז געוואָרען רוהיג און דעם הויז. זכות הצדיקים יגן עלינו ועל כל ישראל אמן:

א ווינדערליכע מעשה מהרב הצדיק ר' ישראל דער קאזעניצער מגיד ומהרב הצדיק ר' יעקב מלובלין זצ"ל.

דעם קאזניצער מגיד'ס א חסיד ער איז געוועזען א מקורב ביי דעם מגיד ער איז געוועזען א גרויסער תלמוד חכם יעדער חודש פלעגט ער צו פאהרען צום מגיד. ער האט ניט געהאט קיין קינדער ער האט פיהל מאהל געבעטען דעם רביין אז ער זאל מתפלל זיין פאר איהם אז ער זאל געהאלפין ווערין מיט קינדער דער רבי האט איהם גאר ניט געענטפערט. דאס ווייב האט איהם זייער דעקוטשעט אז ער זאל זעהן אז דער רבי זאל איהם ענטפערין אריינעם ענטפער. איינמאהל ווען ער איז געפאהרען קיין קאזעניץ האט דאס ווייב פאר איהם געוויינט אז ער זאל ניט אבטרעטען פון רביין ביז ער וועט איהם ענטפערין א קלאהרע תשובה זי האט איהם געזאגט אז איהר לעבין איז ניט קיין לעבין אז זי דערמאנט זיך אז זי וועט שטארבען און לאזט ניט איבער קיין קינדער אפשר וועט דער רבי זיי הייסען גטיין. זי האט איהם צו געזאגט אז וואס דער רבי וועט הייסען וועט זי פאלגען דער חסיד איז געפאהרען קיין קאזעניץ און האט געזאגט דעם רביין אז ער קען שוין ניט אויסהאלטען צוקוקענדיג זיין ווייבס וויינען ע"כ וועט ער ניט אוועק פאהרען ביז ער וועט הערין פון רביין א קלאהרע תשובה:

האט איהם דער רבי געענטפערט אויב די בעשטעהסט היזק צו האבען דיין גאנץ פערמעגען וואס דיא פאר מאגסט וועסטו האבען קינדער נאר די וועסט זיין אייביג א ארימאן. האט דער חסיד געזאגט צום מגיד איך וועל אהיים פאהרען זיך בעראהטען מיט מיין ווייב. ער איז אהיים געפאהרען און האט דערציילט זיין ווייב. דעם רביי'ס ענטפער. האט זי געענטפערט איך בעשטעה צו זיין ארים אבי עס זאל נאך מיר בלייבען א זכר. גאט גיט לעבין גיט ער צום לעבען. ער איז צוריק געפאהרען צום מגיד און האט איהם דערציילט זיין ווייבס ענטפער אז זי איז מרוצה צו בלייבען ארום אבי זי זאל האבען קינדער צום לעבען. האט איהם דער מגיד געזאגט פאהר און נעם מיט דיר מיט דיין גאנץ געלד און קום צו מיר וועל איך דיר זאגען וואס די זאלסט טוהן. ער איז אהיים געפאהרען און האט צונויף גענומען זיין גאנץ געלד און איז געקומען צום רביין:

האט איהם דער רבי געזאגט יעצט פאהר קיין לובלין צום רביין און זאלסט איהם זאגען אז איך האב דיך געשיקט צו איהם ער זאל

דיר

דיר זאָגען וואס די זאָלסט טוהן כדי די זאָלסט האָבען קינדער און וואָס ער וועט דיר זאָגען זאָלסטו טוהן. ער איז געפאָהרען קיין לובלין צום רבי'ן און ער האָט איהם געזאָגט אַז דער קאָזניצער מגיד האָט מיך געשיקט צו אייך אַז איהר זאָלט מיר זאָגען וואָס איך זאָל טוהן אַז איך זאָל האָבין קינדער. האָט איהם דער רבי פון לובלין געזאָגט זיץ דאָ און לובלין וואַרט ביז איך וועל דיר זאָגען וואס די זאָלסט טוהן. ער האָט זיך געדינגען אַ אַכסניא. אַזוי ווי אַ גרויסער סוחר און איז געזעסען אין לובלין אַ לאַנגע צייט עס איז איהם דערווייל אַוועק געגאַנגען אַ סאַך געלד. עס איז פאַר ביי געגאַנגען אַ לאַנגע צייט האָט איהם דער רבי פון לובלין אַריין גירופען און האָט איהם געזאָגט דער קאָזעניצער מגיד זעהט גיט. פאַר וואָס האָט ער דיך געשיקט צו מיר ווייס איך ניט נאָר למען כבודו וואס ער האָט דיך צו מיר געשיקט מוז איך דיר זאָגען וואָס די האָסט צו טוהן:

דיא בּיסט אַמאָהל געוועזען אַ חתן מיט אַ מיידיל נאָך דעם האָסטו זי נישט געוואָלט און די האָסט אָב געלאָזט דעם שידוך דורך דעם האָסטו נישט קיין קינדער און כל זמן די וועסט זי ניט איבער בעטין וועסטו קיין קינדער ניט האָבען און ווייל די אשה איז זייער ווייט פון דיר מוסטו זי זוכען און ווייל איך ווייס אַז עס וועט פאַר דיר שווער זיין זי צו זיכען וועל איך דיר געבען אַ עצה ווי די וועסט זי געפינען. און צוויי חדשים אַרום וועט זיין אין באַלטערי אַ גרויסער יריד דאָרט וועט זי זיכער זיין זאָלסטו אַהין פאָהרען און די זאָלסט זי זוכען די גאַנצע צייט פון יריד וועסטו זי געפינען און זי וועט דיר בוודאי מוחל זיין. נאָהר זאָלסט ניט אַוועק פאָהרען פון באַלטער ביז די וועסט זי געפינען. דער מענש איז באַלד געפאָרען קיין באַלטער ער האָט זיך געטראַכט אפשר וועל איך זי נאָך קענען טרעפען אויף דעם וועג איידער דער יריד הייבט זיך אָהן וועל איך נאָך קענין אַהיים פאָהרען פאַר דעם יריד ער האָט זי געזוכט אויף דעם וועג ער האָט זי ניט געטראָפען ער איז אַריין געקומען קיין באַלטער און ער האָט זיך אָב געדינגען אַ בעזונדער חדר אין זיך געזעסען אין געלערענט. האַנדלען האָט ער ניט געוואָלט ווייל ער האָט געגלייבט אין זיין רבין אז ער האָט איהם געזאָגט אַז ער וועט זיין אַ אָרימאן צו וואָס טויג איהם צי האנדלין. אמווסט פאַר ברענגען די צייט איז דאָך גלייכער צו לערנען, דריי שעה און טאָג פלעגט ער אַרויס צו גיין אין מאַרק אַריין און האָט זיך אַרום געדרייט און מאַרק און אַלע גאַסען אפשר וועט ער זי געפינען [illegible]ס האָט אַזוי געדוירט צוויי חדשים ביז דער יריד האָט זיך אָנגעהויבען

אָנגעהויבען. ווען דער ירוּד האָט זיך אָנגעהויבען איז ער שוין אַרום געגאַנגען אַ גאַנצע טאָג און מאַרק און ער האָט זי געזוכט אָבער ער האָט זי נישט געקענט געפינען. און ער האָט זיך אָבער נישט מייאש געוועזען ער האָט געגלייבט אז דער רבי האָט איהם אָהער געשיקט וואָס ער זי זיכער געפינען.

ער האָט זי יעדען טאָג געזוכט ער האָט זי אָבער נישט געפינען. און די לעצטע דריי טעג פון ירוּד דער עולם האָט שוין אָנגעהויבען אַהיים צו פאָהרען האָט ער זיך אַרום געדרייט און מאַרק פערטראַכט און ער האָט ביי זיך געטראַכט דער ירוּד צופאָהרט זיך שוין און ער האָט נאָך זי אַלץ ניט געפינען. דער וויל האָט אָנגעהויבען צו רעגענען איז ער אַריינטער געגאַנגען אינטער אַ פאָטשנע ער זאָל ניט פאַר רעגענט ווערין דער וויל איז זיך אָנגעקומען נאָך מענשין און האָבען זיך דאָרט אַנידער געשטעלט זיך צו בעשיצען פון רעגען. האָט זיך לעבען איהם אַנידער געשטעלט אַ אשה זייער שעהן אָנגעטוהן בעהאָנגען מיט צירינג ווי ער האָט דערזעהן לעבען זיך אַ אשה האָט ער זיך פון איהר אָבגערוקט האָט די אשה געלאַכט און זי האָט געזאָגט צו איהר חברטע דער מענש האָט זיך פון מיר דערווייטערט יונגעהייט און יעצט דער ווייטערט ער זיך אויך פון מיר. יונגער הייט בין איך געוועזען זיין כלה און ער האָט מיך נישט געוואָלט איז רעכט וואָס ער איז מיט מיר געוועזען פון דערווייטענס יעצט ב״ה זייט ער האָט מיך פערלאָזט פעהלט מיר גאָר נישט איך בין ב״ה רייך און דאָך אַנטלויפט ער פון מיר.

ווי ער האָט דערהערט די ווערטער האָט ער זיך צוגערוקט צו איהר און ער האָט זי געפרעגט וואָס זאָגסטו? האָט זי איהם געענטפערט די האָסט שוין מיך פערגעסען די געדענקסט די כלה וואָס איז מיט דיר געוועזען אַ כלה פיער יאָהר און נאָך דעם האָסטו אָב געלאָזט דעם שידוך? דאָס בין איך דיין געוועזענע כלה. יעצט זאָג מיר וואָס טוהסטו דאָ ווי אַזוי געהט עס דיר האָסטו קינדער? האָט איהר דער מענש געענטפערט איך בין טאַקי צו דיר געקומען וויל איך האָב ניט קיין קינדער און דער רבי פון לובלין האָט מיך געשיקט צו דיר ער האָט מיר געזאָגט אַז כל זמן איך וועל דיך ניט איבער בעטען וועל איך קיין קינדער ניט האָבען. איך בין גרייט דיך צו פאָלגין תאָס די וועסט מיך הייסען און זיי מיר מוחל מיין האַרץ זאָל מעהר ניט זיין אַזוי טרויעריג:

האָט

האָט די אשה איהם גיענטפערט אַ דאַנק השי״ת עס פעהלט מיר גאָר ניט איך בין רייך איך דאַרף גאָר ניט דיינס נאָר איך האָב אַ ברודער לעבען סאָבאַלק ער איז אַ אָרימאַן און ער דאַרף די צייטען חתונה מאַכען אַ טאָכטער זאָלסטו איהם געבין צוויי הינדערט רענדליך וועסטו זיכער געהאָלפען ווערין מיט קינדער דער מענש האָט זי געבעטען נעם די דאָס געלד און שיק עס אַליין דיין ברודער פאַר וואָס זאָלסטו מיך אַזוי וויים מטריח זיין איך זאָל דאַרפען פאָהרען אַזאַ וויינטע נסיעה אַז די קענסט איהם שיקען דאָס געלד דורך דער פּאָסט. האָט איהם די אשה געענטפערט אויב די ווילסט איהם אַליין אָבפיהרען דאָס געלד איז גיט איך קען עס איהם ניט שיקען דורך דער פּאָסט וויל אפשר איז ער עמיצען שולדיג געלד וועט מען ביי איהם דאָס געלד צו נעמען וועט ער ווייטער ניט האָבען חתונה צו מאַכען די טאָכטער און אויב די וועסט איהם געבין דאָס געלד וועל איך דיר מוחל זיין און בזכות זה וועסטו געהאָלפען ווערין מיט זוהן תלמידי חכמים. און זי האָט איהם געזאָגט איך האָב ניט קיין צייט דאָ צו שטעהן אַזוי ווי דער רעגען וועט אויף הערען וועל איך אַוועק געהן און די וועסט מיך שוין מעהר ניט זעהן וויל איך פאָהר תיכף אַוועק ע״כ איז גלייכער די זאָלסט תיכף פאָהרען צו מיין ברודער און די זאָלסט איהם געבען דאָס געלד וועסטו געהאָלפען ווערין מיט קינדער. זי האָט זיך מיט איהם געזעגענט און זי האָט איהם געזאָגט די זאָלסט גריסען מיין ברודער פון מיינעט וועגין און—זי איז פון איהם אַוועק געגאַנגען ער האָט איהר געוואָלט נאָך געהן ער האָט זי אָבער ניט געזעהן זי איז פון איהם תיכף פערשווינדען געוואָרען דער מענש איז געגאַנגען אויף זיין אַכסניא און האָט זיך איינגעפּאַקט זיינע זאַכען און האָט געזוכט אַ פיהר קיין ווילנא ער האָט געטראָפען איין פיהר קיין ווילנא און פון ווילנא איז ער געפאָהרען קיין סובאַלק און פון סובאַלק איז ער געגאַנגין און דעם דאָרף אַריין. ער איז אַריין געקומען צו זיין געוועזינע כלה׳ס ברודער האָט ער איהם געזעהן אַז ער איז זייער טרוד און ער האָט זיך געדרעהט און שטיב אַהין און צוריק שטאַרק פערטראַכט אַז ער האָט ניט בעמערקט אַז עס איז צו איהם אַריין געקומען אַ פרעמדער מענש:

דער מענש איז צו איהם צו נעגאַנגען און ער האָט איהם געפרעגט איהר הייסט ר׳ לייב? האָט ער גיענפערט יאָה. האָט ער איהם ווייטער געפרעגט וואָס ער איז אַזוי טרויריג האָט ער איהם גיענפערט וואָס וועט אייך אַרויס קומען אַז איהר וועט וויסען איהר וועט דען מיר קענען העלפען אַז איך וועל אייך דערציילען. דער מענש האָט איהם שטאַרק מפציר

גיוועזען

געוועזען און ער האט איהם געזאגט אז ער קען איהם העלפען. האט ער איהם דערציילט איך האב א שידוך געטוהן מיט מיין טאכטער מיט א גביר'ס א בחור פון סובאלק דער בחור איז א למדן און א חכם און איך האב צו געזאגט דריי הונדערט רו"כ נדן און איך האב שוין געהאט דאס געלד מסלק צו זיין. האט אבער דער פריץ ביי מיר געפאדערט א הוספה און אויף איך זאל איהם געבין דאס גאנצע געלד פאר אויס. איך האב עס געמוזט טוהן וויל מיין גאנץ לעבין הענגט און דער ארענדע און איך האב מיך נאך איינגעשילדיגט געלד אין דער זמן חתונה איז שוין געוועזען פון לאנג און מיין מיידעל איז שוין נישט יונג עס איז שוין צייט איך זאל זי חתונה מאכען. און נעכטין האב איך ערהאלטען די תנאים פון מיין מחותן און ער האט מיר געשריבען אז אויב במשך דריי טעג איך וועל ניט מסלק זיין דעם נדן לאזט ער אב דעם שידוך. מיין טאכטער וויינט און קלאגט און איך קען איהר ניט העלפען דער חתן איז מיר זייער אשאהד ער איז דער בעסטער בחור פון גאנץ סובאלק און איך האב ניט און שטיב קיין חפץ איך זאל זיך דער אויף לייען געלד איך זאל קענען חתונה מאכען און איך האב דא נישט קיין בעקאנטען מענש און ניט קיין קרובים זיי זאלען מיר בעהילפיג זיין איך בין אין א פרעמד לאנד איך ווייס ניט פון וואנען מיין הילף וועט קומען עס איז מיר זייער ביטער.

האט אים דער מענש געזאגט די זאלסט גאר נישט זארגען איך וועל דיר געבען צוויי הונדערט רענדלעך וועסטו האבען חתונה צו מאכען און עס וועט דיר נאך בלייבען. האט דער בעל הבית צו איהם געזאגט פאר וואס ווילט איהר מיר געבין צוויי הונדערט רענדליך איהר קענט דאך מיר ניט איהר ווילט פון מיר מאכין ליצנות איך האב נאך ניט געזעהן און געהערט אז איין מענש זאל דעם אנדערען געבען אזא סומע געלד. האט דער מענש איהם געזאגט איך וועל אייך זאגען דעם אמת. אייער שוועסטער האט מיך צו אייך געשיקט אז איך זאך אייך געבין צוויי הונדערט רענדלעך.

האט איהם דער בעל הבית גיפרעגט ווי האט איהר גיזעהן מיין שוועסטער? און ווען האט זי אייך דאס געזאגט? האט ער איהם גיענטפערט. מיט דריי וואכען צוריק האב איך זי גיזעהן און באלטע אויף דעם יריד. און זי האט מיר געזאגט אז איהר דארפט חתונה מאכען א טאכטער און איהר האט ניט קיין געלד זאל איך אייך געבין צוויי הונדערט רענדלעך. אייער שוועסטער איז אמאהל גיוועזען מיין כלה איך האב אב געלאזט דעם שידוך

בין

בין איך געפאָהרען זי איבער בעטין זי האָט מיר ניט געוואָלט מוחל זיין ביז איך זאָל צו איך פאָהרען און איך זאָל אייך געבין צוויי הינדערט רענדליך. איך האָב זי גיבעטען זי זאָל ביי מיר נעמען דאָס געלד און זי זאָל עס אייך שיקען דורך דער פּאָסט זי האָט אָבער ניט געוואָלט נאָר איך אַליין זאָל עס אייך געבין האָב איך נעמזוט פאָהרען פון באַלטע צו אייך אָבפיהרען דאָס געלד:

דער בעה״ב האָט דערהערט די רייד פון דעם מענש און ער איז אויף איהם שטאַרק אין כעס געוואָרען און האָט איהם געזאָגט די ביסט געקומען מיר מעהר צרות אָהנטוהן די ביסט געקומען מיך דערמאַנען מיין געשטאָרבינע שוועסטער וואָס זי איז שוין טוידט פונפצעהן יאָהר איך אַליין האָב זי בעגראָבען קומסטו מיר דערציילען אַזעלכע ליגענטע רייד וואָס עס הייבט זיך גאָר ניט אָהן. דער מענש איז געבליבען שטעהן נבהל ונשתומם און האָט געזאָגט צו דעם בעל הבית איך שווער דיר אַז דאָס אַלעס וואָס איך האָב דיר געזאָגט איז אמת נאָר אפשר ביסטו ניט אסתר שפרה׳ס ברודער (די פרוי האָט געהייסען אסתר שפרה) איך בעט אייך זאָגט מיר דעם אמת איהר הייסט לייב בן ר׳ אליעזר? דער בעה״ב האָט איהם ניגענטפערט אמת איך הייס לייב ב״ר אליעזר און מיין שוועסטער האָט געהייסען אסתר שפרה. נאָר וואָס פאַלט דיר איין אַז די האָסט גיזעהן מיין שוועסטער און באַלטע זי איז דאָך שוין לאַנג טוידט און אויב די גלייבסט מיר ניט קום וועל איך דיר ווייזען איהר קבר. דער מענש האָט זיך שטאַרק פערוואונדערט און ער האָט פערשטאַנען אַז דאָס איז ניט קיין פשוט׳ע זאַך אַז זי איז צו איהם געקומען פון יענער וועלט אַז איהם מוחל זיין:

האָט ער געזאָגט צום בעל הבית איך זעה מען האָט דיך מזכה געוועזן מן השמים די זאָלסט קענען חתונה מאַכען דיין טאָכטער ע״כ נעם דיר צו דאָס געלד ווייל די ביסט דער מענש וואָס איך זוך. און ער האָט איהם דערציילט די גאַנצע מעשה פון אָהנהייב ביז דעם סוף אַז דער קאָזיניצער מגיד האָט איהם געשיקט קיין לובלין צום רביין און דער רבי פון לובלין האָט איהם געשיקט קיין באַלטער און האָט איהם געזאָגט אַז דאָרט וועסטו זי געפינען ער האָט באַלט אַזוי געטוהן און ער האָט זי געפינען אין באַלטער און זי האָט איהם געהייסען געבין איהר ברידער דאָס געלד. דער בעל הבית איז נבהל ונשתומם געוואָרען און ער האָט געזאָגט צו דעם מענש מאָהל מיר אויס איהר געשטאַלט וועל איך וויסען אויב די זאָגסט אמת. דער מענש האָט איהם אויסגעמאָהלט איהר געשטאַלט האָט דער

בעה״ב

בעה״ב גֶעזאָגט דאָס איז טאַקֶע מיין שוועֶסטֶער און מן השמים האָט מֶען זי גֶעשיקט פאַר מיינֶעט וועֶגֶען איך זאָל קֶענֶען חתונה מאַכֶען מיין טאָכטֶער. זאָל דיר השי״ת העֶלפֶען דאָס מיין שוועֶסטֶערס ברכות זאָלֶען מקוים ווערֶען די זאָלסט האָבֶען זוהן תלמודי חכמים. דער מֶענש איז אַהיים גֶעפאָהרֶען און איז גֶעקוּמֶען צוּם רבּין און עֶר האָט איהם דֶערציילט די גאַנצֶע מעשה ווי אַזוי עֶס איז איהם דֶערגאַנגֶען אויף דעֶם ווֶעג. האָט איהם דֶער רבי גֶעזאָגט די זאָלסט וויסֶען אַזוי ווי די האָסט אָבגֶעלאָזט דֶעם שודיך איז אויף דיר נגזר גֶעוואָהרֶען אַז די זאָלסט ניט האָבֶען קיין קינדֶער יֶעצט אַז זי האָט דיר מוחל גֶעווֶעזֶען וועֶסטו שוין גֶעהאָלפֶען ווֶערֶען מיט קינדֶער. דֶער מֶענש איז טאַקֶע גֶעהאָלפֶען מיט זוהן תלמודי חכמים. פוּן דאַנֶען זֶעהן מיר ווי אַמֶענש דאַרף זיין גֶעהוּטֶען מיט אָבלאָזֶען איין שידוּך. און על פי רוב זֶעהט מֶען טאַקי אַז עֶס שאַדט יֶעדֶען איינֶעם וואָס לאָזט אָב אַ שודיך השי״ת זאָל העֶלפֶען יֶעדֶען מֶענש אַז עֶר זאָל טרעֶפֶען ביים עֶרשטֶען מאָהל זיין רעֶכטֶען זיווג און מיר זאָלֶען אָבגֶעהיטֶען ווערֶען פוּן אַלֶעס שלֶעכטֶץ.

אַ ווינדערליכע מעשה פון בעש"ט מיט דעם רבי'ן ר' בער פון מעזריטש זצ"ל.

ווען דער רבי ר' בער האָט געהערט דאָס גרויסקייט פון בע"ש אַז ער איז אַ פועל ישועות און ער ווייזט גרויסע מופתים. און דער רבי ר' בער איז געווען אַ גרויסער גאון און ער האָט געהאַט אַ גרויסע ידועה אויף און חכמת הקבלה. האָט ער זיך נישט געוואָלט גלייבען און די אַלע מעשיות וואָס מען דערציילט פון דעם בעל שם. ער האָט זיך מיישב געווען און ער איז געפאָהרען קיין מעזריטש צום בע"ש ער זאָל זעהן צו דאָס אַלעס וואָס מען דערציילט איז אמת. דער רבי איז געווען אַ גרויסער מתמיד אַזוי ווי ער איז געוועזען צוויי טעג און וועג און ער האָט ניט געקענט לערנען אַזוי פיעל ווי און דער היים האָט ער חרטה געהאַט וואָס ער איז געפאָהרען ער האָט זיך אָבער געשטאַרקט און ער איז געקומען קיין מעזיביז ער האָט גערעכענט אַז ער וועט אַריין קומען צום בעל שם וועט ער איהם זאָגען תורה. דער בע"ש האָט איהם דערציילט אַ מעשה אַז ער איז אַמאָהל געפאָהרען און וועג אַריין און עס האָט זיך איהם אויס געלאָזט דאָס ברויט און ער האָט נישט געהאַט קיין ברויט צו געבען דעם שמייסער האָט זיך איהם מזדמן געווען אַ ערל און ער האָט געטראָגען אַ זאַק ברויט און ער האָט ביי איהם געקויפט דאָס ברויט און ער האָט געהאַט צו געבין זיין ערל דעם שמייסער. און נאָך אַזעלכע מעשיות האָט ער איהם דערציילט. און דעם צווייטען טאָג האָט איהם דער בע"ש דערציילט ער איז אַמאָהל געפאָהרען און וועג און ער האָט נישט געהאַט קיין היי צו געבען זיינע פערד האָט זיך מזדמן געווען אַ ערל מיט היי האָט ער ביי איהם געקויפט היי און ער האָט געהאַט צו געבען זיינע פערד צו עסען וכדומה נאָך אַזעלכע מעשיות

האָט

האט ער איהם דער צײלט. און די אלע מעשיות איז געװעזען בעהאלטען גרויסע חכמות נאר דער רבי ר׳ בער האט ניט פערשטאנען זײן כונה איז ער געקומען אויפזײן אכסניא און ער האט געזאגט דעם שמײסער איך װאלט נאך געװאלט הײנט פאהרען נאר װײל עס איז באלד נאכט ע״כ װעלען מיר דא נעכטיגען ביז די לבנה װעט אויף שײנען עס װעט װערין ליכטיג װעלין מיר א װעק פאהרען:

נאך האלבע נאכט װען דער רבי ר׳ בער האט זיך צו געגרײט צום פאהרין האט דער בע״ש געשיקט זײן משמש צום רבי׳ן ר׳ בער אז ער זאל קומען צו איהם. און דער רבי ר׳ בער איז תיכף. געגאנגען צום בע״ש. דער בע״ש. האט איהם גיפרעגט די קענסט לערנען? יא האט ער גיענפערט האט איהם דער בע״ש געזאגט אמת איך האב טאקי גיהערט אז די קענסט לערנען. האט איהם דער בע״ש װײטער גיפרעגט האסטו א ידיעה בחכמת הקבלה? האט ער איהם גיענטפערט יא. האט דער בע״ש גיפרעגט דעם רבי׳ן ר׳ בער א מאמר פון ספר פרי עץ חיים. האט דער רבי ר׳ בער גענומען דאס ספר און ער האט זיך גוט בעקלערט און דעם פשט און ער האט געזאגט דעם פשט בע״ש. האט איהם דער בע״ש געזאגט די װײסט גאר ניט. האט דער רבי ר׳ בער נאך אמאהל אכטונג גיגעבען און ער האט גיזאגט צום בע״ש דער פשט איז פארט אזוי װי איך זאג און אויב איהר װײסט א בעסערין פשט זאגט מיר װעלין מיר זעהן װער עס זאגט גוט. האט דער בע״ש געזאגט צום רבי׳ן ר׳ בער שטעל דיך אויף. דער רבי ר׳ בער האט זיך אויף גישטעלט. און דעם מאמר איז גיװעזען פיעל שמות פון מלאכים און אזוי װי דער בע״ש האט אהנגעהויבען צו זאגען דעם מאמר איז די שטוב פיעל געװארען מיט ליכט און א פלאם פײער האט געפלאקערט ארום זײ. זײ האבען גיזעהן בחיש די מלאכים און שטוב. דער בע״ש האט געזאגט צום רבי׳ן ר׳ בער אמת דער פשט איז אזוי. װי די האסט געזאגט נאר דײן לימוד איז אהן א נשמה. דער רבי ר׳ בער האט געהײסען זײן בעל עגלה אהײם פאהרען און ער איז איבער געבליבען בײ דעם בע״ש און ער האט בײ איהם גילערענט און ער איז געװארען זײן גרעסטער תלמוד זי״ע:

א ווינדערליכע מעשה מהרב הצדיק ר' פנחס מקאריץ זצ"ל וואס דער רבי ר' ישראל מריזין האט זי דער ציילט.

דער שפאלער זיידע האט געהאט א חסיד א מקורב דער רבי האט איהם שטארק ליעב געהאט. נאר ער האט ניט געהאט קיין קינדער. ער האט יעדענס מאהל וואס ער איז געקומען קיין שפאלע צום רביין פלעגט ער זיך מזכיר זיין ביי דעם רביין ער זאל פאר איהם מתפלל זיין אז ער זאל געהאלפען ווערין מיט קינדער. דער רבי האט איהם אלע מאהל מדחה געוועזען מיט אנדערע תרוצים. אמאהל איז דער חסיד געפאהרען קיין שפאלע און ער האט ביי זיך אב געפאסט אז ער זאל ניט אוועק פאהרען פון רביין ביז ער וועט איהם מבטיח זיין אז ער וועט געהאלפען ווערען מיט קינדער און ער איז טאקע געקומען צום רביין און איז צו איהם צו געגאנגען און האט איהם געזאגט רבי העלפט מיר. זייט מתפלל איך זאל געהאלפען ווערען מיט קינדער. האט איהם דער רבי גיענפערט לאז מיך יעצט אב. איך בין טרוד און א זאך וואס איז נוגע דעם כלל ישראל. האט דער חסיד ביי זיך געטראכט יעצט איז דאך די בעסטער צייט איך זאל געהאלפען ווערען. אזוי ווי דער רבי וועט יעצט מעורר רחמים זיין פאר דעם כלל ישראל וועגען, וועל איך אויך געהאלפען ווערען. איך וועל ניט אב טרעטען פון רביין איך וועל איהם אזוי לאנג דערקוטשען ביז ער וועט מיר מבטיח זיין אז איך זאל האבין קינדער ער האט אזוי געטוהן ער האט בשום אופן נישט געלאזט דעם רביין מעמיק זיין און זיינע טיפע געדאנקען נאר ער האט געהאלטען און איין וויינען פאר דעם רביין אז ער זאל אויף איהם רחמנות האבען און זאל אויף איהם מתפלל זיין אז ער זאל געהאלפען ווערען. דער רבי האט זיך ביי איהם גיבעטען און האט איהם געזאגט לאז מיך צוריה אויב די וועסט מיך נישט אב לאזען וועט מיט דיר גאר נישט גוט זיין. דער חסיד האט זיך אבער איין געעקשנ'ט און האט בשום אופן ניט געוואלט אב טרעטען. ער האט ביי זיך געטראכט איך בין זיכער אז דער רבי וועט מיר גאר ניט טוהן ער איז זעהר אגוט הערצוגער מענש וועט ער מיך ניט מעניש זיין. דער רבי איז שטארק און כעס געווארען אויף דעם חסיד ווייל ער האט איהם מבלבל גיוועזען פון א זאך וואס עס איז נוגע דעם כלל ישראל האט ער געזאגט צום חסיד איך שווער אז די וועסט ניט האבען קיין קינדער זייט די וועסט לעבען. האט דער חסיד געזאגט צום רביין אז איך

קען

קען ביי אייך ניט געהאָלפען ווערין זעה איך אַז איך גיהער ניט צו אייך ע״כ מוז איך אַוועק פאָהרען פון אייך און מיר זוכען אַ צווייטען רבי׳ן דער חסיד איז אַהיים געפאָהרען זייער טרויעריג ווייל ער האָט געוויסט אַז דעם רבי׳נס ווערטער ווערען עושה רושם זיין און הימעל ער האָט זיך שוין כמעט מייאש גיוועזען פון קינדער האָבין:

אַמאָהל איז דער חסיד געפאָהרען קיין קאָריץ אויף אַ יריד נאָך דעם יריד איז ער אַריין געגאַנגען און בית המדרש אַריין האָט ער גיזעהן ר׳ פנחס קאָרצער זיצען און לערנען דאָס איז נאָך גיוועזען איידער ער איז נתגלה געוואָרען אַז ער איז אַ איש קדוש. נאָר דער חסיד האָט גיזעהן זיין לערנען און זיין התנהגות האָט ער גיזעהן אַז ער איז אַ איש אלהים. האָט דער חסיד גיפרעגט ביי די מענשען וואָס זענין גיוועזען און בית המדרש פון וואָס זיין פרנסה איז? האָט מען איהם גיענטפערט אַז ער איז אַ גרויסער אָרימאַן און ער לערינט תורה מתוך הדחק ער לייד ממש הינגער. עס איז דאַמאָלסט גיוועזען פאַר פסח און ר׳ פנחס׳על האָט גיגעבין אַ זיפץ און ער האָט גיזאָגט ער האָט מורא ער זאָל ניט דאַרפען מבטל זיין דאָס לערנען כדי ער זאָל זוכען געלד אויף פסח. מען האָט דאָס דער ציילט דעם חסיד האָט זיך דער חסיד געטראַכט יעצט איז געקומען די צייט וואָס איך קען געהאָלפען ווערען:

און ער איז אַהיים געגאַנגען צו ר׳ פנחס ווייב און ער האָט זי געפרעגט צו זי האָט געלד אויף יום טוב? האָט זי איהם גיענפערט אַז זי האָט ניט קיין פרוטה. האָט דער חסיד אַרויס גענומען געלד און ער האָט איהר גגעבען און ער האָט איהר געהייסען קויפען אַלעס וואָס מען דאַרף אויף פסח מצות שמירה און עופות און וויין און ער האָט געקויפט אַ טיש מיט שטילען און ער האָט געהייסען אָהנגרייטען אויף יום טוב אַלעס בהרחוה ווייל ער וויל דאָ זיין יום טוב. און ער האָט זי געבעטען אַז זי זאָל נישט דערציילען פאַר איהר מאַן ביז פסח ביי נאַכט. זי האָט גענומען דאָס געלד און האָט אַזוי געטוהן אַזוי ווי דער חסיד האָט זי געהייסען. און דער חסיד איז אַלע מאָהל אַריין געקומען זעהן וואָס עס פעהלט נאָך. צו מען דאַרף נאָך געלד ער האָט געזעהן אַז ער זאָל אַלעס זיין אָהן געגרייד אויף דעם בעסטען אופן גלייך ווי ביי דעם גרעסטען גביר ער האָט געהייסען קויפען גרויסע ליכט אויף יום טוב זיי זאָלען זיך ברענען אַ לאַנגע צייט. ר׳ פנחס׳ל האָט זיך געוואונדערט וואָס זיין ווייב לאָזט איהם צו רוה זי רעדט איהם ניט קיין געלד. ער האָט זיך נישט וויסענדיג געמאַכט ער האָט זי גאַר נישט איבער

גיפרעגט

זייער גיפרעגט ווי זי וועט נעמען געלד אויף פסח ווייל ער האט זיך געפריידט אז זי דערקוטשעט איהם ניט און ער קען זיצען און לערנען. ערב פסח איז ער געגאנגען אין מקוה אריין און האט זיך טובל געוועזען לכבוד יום טוב און איז צוריק געגאנגען און בית המדרש אריין און האט זיך געזעצט לערנען. דער גביר האט געקויפט גוטען ווין אויף ארבע כוסות און ער האט געקויפט פאר ר׳ פנחס וועגען מלבושים אויף יום טוב און פאר זיין גאנץ בני בית וועגען:

ביי נאכט איז ר׳ פנחס׳ל געגאנגען אין בית המדרש אריין דאווינען און דער צייט וואס ר׳ פנחס׳ל איז געוועזען און בית המדרש האט דער חסיד צו געגרייט אלעס וואס מען דארף צום סדר און ער האט אהנגיצינדין א סאך ליכט און שטיב איז געווארען ליכטיג. ר׳ פנחס׳ל איז א היים געקומען פון בית המדרש און ער האט גיזעהן ווי עס איז און שטיב ליכטיג און עס איז אלעס אהנגעגרייט אויף דעם בעסטען אופן. איז ער געווארען זייער פרייליך און ער האט גיפרעגט ווער עס האט דאס אלעס אהנגעגרייט און זיין ווייב האט איהם צו געטראגען דאס נייע מלבוש וואס דער אורח האט געקויפט פאר זייניט וועגען. ר׳ פנחס׳ל האט גיגעבען דעם אורח שלום און ער האט מיט איהם גאר ניט גירעדט נאר ער האט זיך גיזעצט צום סדר און ער האט אבגירעכט דעם סדר מיט גרויס התלהבות. און מיטען דעם עסין האט ר׳ פנחס׳ל גיפרעגט דעם אורח וואס טוהט איהר דא וואס איז אייער מבוקש. ער האט פערשטאנען אז ער האט עפיס א בקשה. דער אורח האט דערציילט ר׳ פנחס׳לען אז ער איז ביז יעצט געפאהרען צום שפאלער זיידען און דער שפאלער זיידע האט געשוואהרען אז ער וועט ניט האבען קיין קינדער יעצט בין איך געקומען צו אייך אז איהר זאלט מיר העלפען איך זאל געהאלפען ווערען מיט קינדער האט ר׳ פנחס׳ל געזאגט אויב איך האב עפיס א זכות און הימעל שווער איך אז אין א יאהר ארום וועט איהר האבען א קינד צום לעבען און עס איז אזוי גיוועזען ער איז געהאלפין געווארען מיט א בן זכר:

זער רבי מרוזין האט דערציילט אז אזוי ווי ר׳ פנחס׳ל האט געשוואהרען אז ער וועט געהאלפען ווערין מיט א בן זכר איז געווארען א רעש אין הימעל וועמעס שבועה מען זאל מקיים זיין האט מען געפסק׳ענט מען זאל זעהן ווער עס האט נאך קיינמאהל ניט געשוואהרען אפילו אויף אמת זיין שבועה זאל מען מקיים זיין. האט מען גיזעהן אז דער שפאלער זיידע

האט

האָט שוין אַמאָהל געשוואָהרען און ר׳ פנחס׳ל האָט נאָך קיינמאָהל ניט געשוואָהרען האָט מען ר׳ פנחס׳עלס שבועה מקיים געוועזען זי״ע׃

אַ וואונדערליכע מעשה פון רבי׳ן ר׳ משה לייב מסאסוב זצ״ל.

דער רבי ר׳ משה לייב מסאַסוב פלעגט צו פאָהרען אויף ירידים אפשר דאַרף מען אַ יוד עפּיס העלפען אַזוי ווי עס קומט אויס אויף אַ יריד איינעם ווערט צו בראָכען דער וואָגען און איינעם בעדרעהט זיך דער וואָגען און מען דאַרף איהם העלפען פלעגט ער צו פאָרען כדי ער זאָל העלפען ער האָט געוואָלט מקיים זיין אַזעלכע מצות וואָס און דער היים האָט ער זיי ניט געקענט מקיים זיין ווייל און דער היים קען דאָך איהם יעדער איינער וועט מען דאָך איהם ניט לאָזען טוהן אַזעלכע אַרבייט. אַמאָהל האָט ער געזעהן אַז מען האָט געבראַנגט אויף דעם יריד קעלבער און זיי ליגען געבינדען און קיינער גיט זיי ניט קיין וואַסער צו טרינקען איז דער רבי געלאָפען צו אַברינע און ער האָט אָנגעשעפּט אַ כלי וואַסער און ער האָט אָנגעטרינקען די קעלבער. אַ צווייטער סוחר האָט געזען ווי ער טרינקט אָהן די קעלבער. האָט ער צו איהם געזאָגט טרינק מיינע קעלבער אויך אָהן איך וועל דיר בעצאָהלען ער האָט גענומען די כלי און האָט געוואָלט געהן נאָך וואַסער איז צו געקומען אַמענש וואָס ער האָט איהם דערקענט און ער האָט איהם געפרעגט רבי וואָס טוהט איהר דאָ? איז ער תיכף אַוועק געגאַנגען פון דאָרט ער האָט ניט געוואָלט אָנמאַכען קיין רעש זכותו יגן עלינו׃

נאָך אַ מעשה פון רבי׳ן ר׳ משה לייב מסאסוב זצ״ל

אַמאָהל אין ערב יום כפור בעת דער גאַנצער עולם איז געגאַנגען און שוהל אַריין צו כל נדרי אין דעם רבי׳נס בית המדרש איז אויך שוין געוועזען פיעל מיט חסידים און זיי האָבען געוואַרט אויף דעם רבי׳ן דאָ,

דער רבי איז אָבער נ׳ט געקומען, ער האָט אָבער אָהנגעזאָגט זיינע חסידים אַז אויב ער וועט זיך אַמאָהל פערשפעט׳גען זאָלען זיי אויף איהם נ׳ט וואַרטען און זיי זאָלען דאַווינען. האָבען יעצט די חסידים נ׳ט געוואַרט אויף איהם און האָבען אָהנגעהויבען זאָגען כל נדרי אָהן דעם רבי׳ן. און מ׳טען דאַווינען איז דער רבי אָהנגעקומען. די חסידים האָבען אָהנגעהויבען חוקר ודורש זיין פאַר וואָס דער רבי איז געקומען אַזוי שפּעט זענען זיי געוואָהר געוואָרען אַז בעת [?]ר איז געגאַנגען דאַווינען האָט ער געהערט וויינען אַ קינד איז ער צו געגאַנגען זעהן וואָס דאָרט איז. האָט ער גיזעהן אַז עס איז קיינער נ׳ט דאָ און דער היים נאָר דאָס קינד איז אַליין די עלטערין פון דעם קינד זענען געגאַנגען דאַווינען און זיי האָבען איבער געלאָזט דאָס קינד אַליין. דער רבי האָט רחמנות געהאַט אויף דעם קינד און ער האָט עס פערשפּ׳עלט ב׳ז עס איז אַנטשלאָפען געוואָרען דאַמאָ[illegible]ס איז הערשט דער רבי געגאַנגען און בית המדרש אַריין דאַווינען און ער איז שוין אָהנגעקומען און מוטען דאַווינען. זי״ע:

נאָך אַ וואונדערליכע מעשה פון רבי׳ן ר׳ משה לייב סאַסובער זצ״ל.

און אַ דאָרף איז אַ אשה געגאַנגען שווער צום קינד האָט מען געשיקט אַ שליח צום רבי׳ן ר׳ משה לייב ער זאָל אויף איהר מתפלל זיין. דער שליח האָט נ׳ט גיקענט דעם רבי׳ן ער איז אַריין געקומען קיין סאַסוב צוויי אַ זייגער ביינאַכט און ער האָט נ׳ט געוויסט ווי צו געהן. אויף דער גאַס איז גיוועזען פינצטער האָט ער גיזעהן פון דער וויטענס ווי עס לייכט זיך אין איין שטיב איז ער צו נעגאַנגען און דאָס איז גיוועזען דעם רבי׳נס הויז און דער רבי איז שוין גיוועזען אויף. דער שליח האָט אָהנגעקלאַפּט ביי דער ט׳הר. דער רבי האָט איהם געעפענט די ט׳הר. ער האָט גיפרעגט דעם רבי׳ן צו ער וועט קענין דאָ נעכטיגען דער רבי האָט איהם גיגעבען אַביסעל יי״ש צו טרינקען און ער האָט איהם גיפרעגט וואָס ער טוט דאָ? האָט ער איהם גיענטפערט אַז מען האָט איהם געשיקט צום רבי׳ן פון אַ דאָרף אַז אַ אשה געהט שוועהר צום קינד דער רבי זאָל אויף איהר מתפלל זיין האָט איהם דער רבי געזאָגט ווי וועסטו יעצט געהן עס איז דאָך פינצטער לעג דיך שלאָפען און דער פריה וועל איך מ׳ט דיר געהן צום רבי׳ן און איך וועל

פאר דיר ריידען ווייל איך בין ביי איהם חשוב. דער ווייל האט ער איהם גיפרעגט ווי אזוי די יולדת הייסט און ווי אזוי איהר מוטער הייסט. דער רבי איז אריין געגאנגען און קעך אריין און ער האט איהם אריין גיבראכט עסין און ער האט איהם געגרייט צום טיש דער שליח האט אב גיגעסן נאך דעם האט איהם דער רבי גיבעט א גילעגער און דער שליח האט זיך געלייגט שלאפען. און דער פריה האט זיך דער שליח אויף געהויבען האט ער זיך בערעכענט וואס האב איך דא געטוהן מען האט מיך געשיקט איך זאל געהן צום רבי'ן מזכיר זיין די יולדת צום סוף האב איך גיגעסען און געטרינקען און זיך געלייגט שלאפען. האט איהם דער רבי געזאגט. דער רבי האט מיר געזאגט אז זי האט שוין געהאט א יונגעל (דער שליח האט גירעכינט אז דאס איז ניט דער רבי) געה און זאג אבשורה צו איהרע קרובים וואס זיי וואהנען היער אז זי האט געהאט א בן זכר. דער שליח איז ארויס גיגאנגין פון רבי'נס שטיב ווי א צעמישטער ער האט ניט געוויסט וואס מיט איהם איז גישעהן. ווי ער איז ארויס געגאנגען איז ער געוואהר געווארען אז דאס איז גיוועזען דער רבי. דער רבי אליין האט זיך מיט איהם געפארעט ער האט מקוים גיוועזען מצות הכנסת אורחים כהוגן. ווייל ווען ער זאל גיוועזען וויסען אז דאס איז דער רבי וואלט ער דאך ניט גיוועזען געלאזט אז דער רבי זאל זיך מטריח זיין פאר זיינעט וועגין וי"ש :

א ווינדערליכע מעשה פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל וואס ר' פאוויש מבאלשעווק האט זי דערציילט.

ר' פייוויש מבאלשוועץ איז געפארען צום רבין ר' אלימלך מליזענסק נאך דעם ווי דער רבי ר' אלימלך איז נפטר געווארען אין ר' פייוויש איז שוין געוועזען אלט האט ער געוואלט פאהרען קיין סאסוב צום רבי'ן ר' משה לייב נאך דעם איז איהם איינגעפאלען און געדאנק אז עס איז ניט שעהן פאר אזא מענש (דער ר' פייוויש איז געוועזען א בעל מדרגה יעו') צו פאהרען צו אהיינטיגען רבין נאך דעם רבין ר' אלימלך. ער האט אבער פארשטאנען אז דאס איז מעשה שטן האט ער אויף דעם ניט געקוקט דער שטן איז אבער אויך ניט קיין שוטה ער זעהט אז העלפט נישט די עצה גיט ער זיך א אנדערע עצה און ריידט איהם אהן. וואס! עס איז דאך

ווינטער אונ די ביסט דאָך אַ אַלטער מאַן ווי אַזוי קענסטו דיך איינשטעלען און אַ סכנה צו פאָרען אונ אַזאַ קעלט. ער האָט אָבער פערשטאַנען אז דאָס איז אויך מעשה שטן אונ ער האָט אויף דעם אַלעמען ניט געקוקט ער איז געפאָרען אין דער קעלט. אויף דעם וועג איז איהם איינגעפאַלען אַ ספק אפשר איז דער רבי נישט דאָ און דער היים וויל דער רבי ר׳ משה לייב פלעגט אַרום צו פאָהרען. דער ספק האָט איהם שוין אַביסעל טרויעריג געמאַכט וויל די קעלט איז זייער שווער געוועזען. און בעזונדער דער ספק אפשר איז דער רבי נישט דאָ אין דער היים איז די גאַנצע נסיעה אונ דאָס ליידען בחנם :

דמאלסט איז דער רבי ר׳ הירש זידיטשיבער (איידער ער איז געוועזען רבי) געוועזען און סאָסוב פליצלינג האָט איהם דער רבי אַריין גערופען אונ ער האָט איהם געזאָגט פאָהר תיכף אַהיים. דער רבי ר׳ הירש האָט זיך ביי איהם אָנהגעהויבען זייער צו בעטען ער זאָל איהם ערלויבען דאָ צו זיין ביז עס וועט ווערען לינדער אין דראָסען. דער רבי האָט געזאָגט די מוזט שוין אַהיים פאָהרען. ער האָט זיך געמוזט דינגען אַפיהר און איז אַהיים געפאָהרען ער איז געקומען און מיט וועג האָט ער געזעהן פון דער ווייטענס ווי אַ וואָגען האָט זיך איבער געדרייט וויל עס איז זייער אַ שלעכטער וועג און דער וואָגען איז געוועזען ר׳ פייוועשעס וואָגען דער וואָגען האָט זיך איבער געדרייט און ר׳ פאַוויש איז אַרויס געפאַלען ר׳ פייוויש האָט שטאַרק געציטערט עס איז איהם געווען זייער שלעכט ער האָט שטאַרק געליטען אויף דעם וועג פון דער קעלט און ער האָט נאָך אַלעס מורא געהאַט אפשר איז דער רבי נאָך נישט דאָ אין דער היים און זיין גאַנצע פלאַגע איז גאָר בחנם. ווי דער רבי ר׳ הירש האָט דערזעהן פון דער ווייטענס ווי דער וואָגען האָט זיך איבער געדרייט איז ער אַראָב געשפרינגען פון זיין וואָגען און איז צו געלאָפען העלפען די מענשען זיי אויף הייבען און דעם וואָגען אויף שטעלען. ווי דער רבי ר׳ הירש איז געקומען צו דעם וואָגען און ער האָט געזעהן פייווישען ליגען האָט ער איהם אויף געשטעלט און ער האָט איהם געגעבען שלום. ר׳ פייוויש האָט איהם געפרעגט צו דער רבי ר׳ משה לייב מסאָסוב איז דאָ און דער היים? האָט דער רבי ר׳ הירש איהם געענטפערט אַז ער איז אין דער היים :

דהאט ר׳ פאַוויש דערציילט ר׳ הירשען אַלעס וואָס ער האָט געהאַט ביי דער נסיעה. און ר׳ הירש האָט דערציילט ווי זיין רבי האָט איהם אַריין גערופען און ער האָט איהם געהייסען תיכף אַהיים פאָהרען אָהן אַ שום

הירוץ

תירוץ. האָבען זיי פערשטאַנען אַז דאָס איז געוועזען יעם רבינ'ס כוונה כדי ער זאָל אַ קעגען פאָהרען ר' פּשיסכאַן ווייל דער רבי האָט געזעהן זיינע סיבות אוף דעם וועג איז ר' הירש צוריק מיט ר' פּייוושען קיין סאַסוב. דער זכות פון די צדיקים זאל אינז ביי שטיין מיר זאָלען געהאָלפען זיין בכל טוב אמן:

נאָך אַ מַעֲשֶׂה פון רֶבִּי'ן ר' משֶׁה לֵייבּ מִסַאסוֹב זצ"ל וואָס דֶער רֶבִּי ר' הִירְשׁ זִידִיטְשׁוֹבֶער הָאט זִי דֶערְצֵיילְט

דער רבי הירש זידיטשובער האָט דערציילט בזה הלשון. איך בין געוועזין דעם רביין ר' משה לייבס אַ תלמוד אַמאָהל האָב איך געוואָלט זעהן ווי אַזוי ער רעכט אָב חצות. האָב איך זיך בעהאַלטען און שטיב דער רבי זאָל מיך ניט זעהן כדי איך זאָל זעהן זיין התנהגות. האַלבע נאַכט האָט זיך דער רבי אָהנגעטוהן קריסטליכע מלבושים און ער האָט גענומען אַ גראָב שטיק האָלץ און אַ האַק און דער האַנד אַריין און ער איז אַרויס געגאַנגען און דרויסען. איך בין איהם נאָך געגאַנגען ער זאָל מיך ניט זעהן ביז ער צו געקומען צו איין שטיב וואָס דאָרט האָט אַ אשה געבאָהרען אַ קינד אין דער צייט. און די אשה איז געוועזען זייער אָרום. און שטיב איז געוועזען זייער קאַלט עס איז געוועזען אין ווינטער און די יולדת האָט געציטערט פאַר קעלט דער רבי האָט געזאָגט צו דער יולדת אויף פויליש איך האָב אַ שטיק האָלץ צו פערקויפען קויף עס ביי מיר איך וועל עס אויך פערקופין וואָלוועל. האָט די יולדת געענטפערט איך האָב ניט אפילו קיין איין פרוטה. האָט ער איהר געענטפערט געלד וועל איך ביי דיר נעמען מאָרגען נעם נאָר צו דאָס האָלץ. האָט זי געענטפערט וואָס וועט מיר העלפין דאָס האָלץ עס איז דאָך גראָב איך דאַרף דאָך מען זאָל עס צו האַקען אויף קליינע שטיקלעך און איך האָב דאָך ניט קיין האַק. האָט ער איהר געענטפערט איך האָב אַ האַק און איך וועל דיר צו האַקען דאָס האָלץ. אויף קליינע שטיקלעך און ער האָט געזאָגט תיקון לאה. און נאָך דעם האָט ער איין געהייצט ידעם אויבען און ער האָט אָהנגעהויבען צו זאָגען תיקון רחל און איז אַהיים געגאַנגען און ער האָט אויס געטוהן די קריסטליכע מלבושים אין ער האָט זיך אָהנגעטוהן זיינע מלבושים זיי"ש:

א גוט ווארט פון רבי'ן ר' משה לייב מסאסוב זצ"ל.

דער רבי ר' משה לייב האט געזאגט אז ער האט זיך אויסגעלערינט אהבה פון א דארפסמאן. א דארפסמאן איז אמאהל געזעסען און געטרונקען מיט נאך עטליכע דארפסלייט זיי זענען אביסעל שיכור געווארען האט ער געפרעגט א צווייטען די האסט מיך ליעב? האט איהם דער צווייטער געענטפערט איך האב דיך גוט ליעב האט ער איהם געזאגט די זאגסט אז די האסט מיך ליעב און די ווייסט ניט וואס מיר פעהלט ווען די זאלסט מיך באמת ליעב האבען וואלסטו געוויסט וואס מיר פעהלט האט דער צווייטער געשוויגען און ער האט איהם גאר ניט געענטפערט. פון דאנען האט ער זיך אויסגעלערינט אז ליעב צו האבען א יוד דארף מען וויסען וואס עס פעהלט איהם און אז עס איז א יוד שלעכט דארף ביי איהם זיין ווי עס איז איהם שלעכט. דאס הייסט מען האט ליעב א יוד!

א וואונדערליכע מעשה פון רבי'ן ר' אורי מסטרעליסק עם הרב ר' שלום מבעלז זצ"ל.

דער רבי ר' שלום מבעלז איז געפאהרען צום רבי'ן מלובלין און צום רבי'ן ר' שלמה ליצקער. נאך זייער הסתלקות איז ער שוין ניט געפאהרען צו קיין רבי'ן. אמאהל איז ר' שלום געקומען אין דער שטאדט בעלקאן און ער איז איינגעשטאנען און אין אכסניא וואס דער בעל אכסניא איז געפאהרען קיין סטרעליסק. און דער בעל אכסניא האט געהאט א דבר נחוץ זיך מייעץ זיין מיט א רבי'ן. האט ער געבעטען ר' שלומ'ן אז ער זאל מיט איהם פאהרען קיין סטרעליסק. ר' שלום האט ביי זיך געטראכט ווי קומט אז דער מענש זאל מיך בעטען אז איך זאל מיט איהם פאהרען קיין סטרעליסק עס איז אסיבה מן השמים מן הסתם וויל מען פון הימעל אז איך זאל זיין און סטרעליסק ביי דעם רבי'ן ער האט צו געזאגט דעם

בעל

בעל אכסניא אז ער וועט מיט איהם פאָהרען קיין סטרעלסק. אביסעל שפּעטער איז דער בעל אכסניא צו געקומען צו ר׳ שלום און ער האָט איהם גיבעטען אזוי ווי ער האָט ניט קיין צייט צו פאָהרען ע״כ בעט ער איהם אז ער זאָל אליין פאָהרען איך וועל אייך דינגען א פיהר און איך וועל אייך אויסהאלטען אלע אייערע הוצאות. דער ר׳ שלום האָט זיך זייער בעוואונדערט היתכן ווי געמט זיך אזא שטאָלצקייט צו דעם בעל אכסניא אז ער זאָל איהם מאַכען פאַר א שליח ווייל ר׳ שלום איז שוין געוועזען בעוואוסט אויף דער וועלט ער האָט זיך געפיהרט רבי׳ש לכן איז איהם די זאַך געוועזען א פלא:

נאָך ר׳ שלום האָט אָבער פערשטאַנען אז דאָס איז זיכער השגחת הבורא אז ער זאָל פאָהרען קיין סטרעלסק האָט ער גיענטפערט דעם בעל אכסניא אז ער איז גרייט צו פאָהרען. דער בעל אכסניא האָט איהם גידינגען א פיהר און ער האָט איהם מיט גיגעבען געלד אויף הוצאות און ער איז געפאָהרען קיין סטרעלסק. ער איז אריין געקומען קיין סטרעלסק האָט דער רבי געהאַלטען און מיטען דאַווינען איז ר׳ שלום אויך געגאַנגען און רבי׳נס בית המדרש אריין דאַווינען און ער האָט זיך גישטעלט לעבען דעם רבי׳ן ווי ער האָט געהאַלטען פאַר שמונה עשרה האָט ער גיקלעהרט צו ער מעג דאָ דאַווינען שמונה עשרה צו ניט ווייל דער דין איז אז א מענש טאָהר ניט דאַווינען אונטער זיין רבי׳ן האָט ר׳ שלום גיקלעהרט צו דער רבי ר׳ אורי הייסט זיין רבי צו ניט ווייל ער איז דאָך הערשט געקומען צו איהם דאָס ערשטע מאָהל קען זיין אז ער הייסט נאָך ניט זיין רבי און ביי איהם געבליבען במוסכם אז ער זאָל זיך אָב ריקען און דער זייט אריין און ער האָט אזוי געטוהן און ער האָט זיך געשטעלט שמונה עשרה און דער זייט

נאָך דעם דאַווינען איז ר׳ שלום אריין געגאַנגען צום רבי׳ן געמען שלום האָט איהם דער רבי גיפרעגט וואָס האָסטו אזוי גיקלערט ביי דעם דאַווינען צו איך בין דיין רבי צו ניין און דאָך איז ביי דיר געבליבען אז איך בין יאָ דיין רבי. ר׳ שלום איז זייער נתפעל געוואָרען פון דעם רבי׳נס רוח הקודש אז ער האָט גיזעהן מיט רוח הקודש וואָס ער האָט געטראַכט האָט ער איהם אויף זיך מקבל געוועזען פאַר א רבי׳ן זכות הצדיקים יעמוד לנו ולכל ישראל אמן:

וויא אזוי דער יוד הקדוש איז געפאהרען קיין לובלין.

דער הייליגער רבי ר׳ יעקב יצחק זכרונו לברכה פון פשיסחא וואָס מען האָט איהם גערופען „יוד הקדוש״ האָט געוואָהנט און זיינע יונגע יאָהרען אין אַפּט. דען ער איז דאָרט געוועזען אַ איידעם. פון איינעם וואָס ער האָט געהאַלטען אַ ראָזלעווע און די ראַזלעוונע איז געוועזען אויף זיין שוויגערס נאָמען זי האָט געהייסען גאָלדעלע און זי האָט איהם געגעבען עטליכע יאָהר קעסט און ער איז געזעסען און געלערענט יומם ולילה. און ער איז געוועזען מפורסים און דער גאַנצער שטאָדט פאַר אַ גרויסען גאון אָבער פאַר קיין חסיד האָט מען איהם נישט געהאַלטען. און דאַמאָלסט איז אין אַפּט געוועזען אַסאַך יונגע לייט וואָס זיי זענען געוועזען מפורסם און תורה און חסידות. זיי פלעגען צו פאָהרען טייל קיין לובלין. און אַ טייל קיין קאָזעניץ און אין אַפּט אַליין האָט געוואָהנט דער הייליגער „אוהב ישראל״ וואָס ער איז דער נאָך געוועזען דער מעזעבעזער רבי:

און ווייל דער יוד הקדוש איז זייער חשוב געוועזען ביי אַלע יונגע לייט דורך גאונת האָבען זיי איהם צו גערעדט אַז ער זאָל פאָהרען צו אַ רבי׳ן אָבער ער האָט זיי נישט געוואָלט פאָלגען. אויך האָט מען איהם געהאַלטען אַז ער איז זיך נישט טובל אין קיין מקוה. דען אין אַפּט איז געוועזען אַ טיפע מקוה מען האָט געדאַרפען אַראָב צו גיין נייננציג שטאַפּלען ביז דעם וואַסער און עס איז נישט מעגליך געוועזען זי צו דערוואַרומען. דריבער איז זי זייער קאַלט געוועזען און ווינטער איז זי געפרוירען געוואָרען. און אויך דורך דער טיפעניש איז געוועזען אַשרעק אַראָב צו געהן איינער אַליין. נאָר עס פלעגען זיך צו נעמען צעהן פערזאָן חסידים און זיי האָבען געמאַכט אַ גרויס פייער אַז זיי זאָלען זיך קענען דער וואַרימען באַלד אַזוי ווי זיי זענען אַרויף געקומען פון וואַסער. און ווייל דער „יוד הקדוש״ איז קיינמאָהל מיט זיי נישט געגאַנגען האָבען זיי גערעכענט אַז ער איז זיך פאַר געוויס קיינמאָהל נישט טובל און קיין מקוה וואָרען איינער אליין איז דאָך אינמעגליך זיך טובל צו זיין:

אָבער און אמת האָט ער זיך אַלע טאָג טובל געוועזען איינער אַליין. און ער האָט זיך אַזוי געפיהרט אַז ער פלעגט אויף צו שטיין נאָך האַלבע נאַכט און איז איינער אַליין געגאַנגען און מקוה אַריין און האָט קיין שום פייער נישט געמאַכט נאָר אַזוי ווי ער איז אַרויס געגאַנגען פון וואַסער האָט ער זיך אָהנגעטוהן און אַהיים געגאַנגען און אָב גירעכט חצות. און

האט דערנאך גילערענט עטליכע שעה קבלה און שטיב. דערנאך פאר טאג האט ער זיך צוריק געלייגט און בעט אריין און האט זיך אויפגעהויבען צו גיין און בית המדרש אריין ווען דאס בית המדרש איז שוין גיוועזען פיהל. און מען האט נאך דערקענט און זיינע האהר אז ער האט זיך הערשט אויף געהויבען. ער איז מיט זיי קיינמאהל ניט געגאנגען אין מקוה אריין דריבער האבין זיי גירעכענט ער גייט ניט געוויס אין מקוה אריין. אויך האבען זיי איהם קיינמאהל נישט גיזעהן לערנען קיין קבלה אויך ניט קיין חסידות. וויל ער פלעגט דאס צו לערנען פאר טאג אין דער היים. אויך האבען זיי איהם ניט גיזעהן דאווינען און דער צייט און מיט מנין נאר אמאהל און עטליכע וואכין אבער און מעהרסטען טייל פלעגט ער צו דאווינען אליין און דער היים. וויל ער איז גיוועזען דער ערשטער פון די רבי"ס וואס האבען אהנגעהובין שפעט צו דאווינען. און ער האט ניט געוואלט אז די יונגע לייט זאלען מיט איהם האבען צו טוהן דריבער פלעגט ער אליין צו דאווינען אהן מנין. און זיין שווער האט געהאט א גרויסען בוידעם מיט היי. וואס די בעלי עגלות פלעגין דארט צו קויפען ווען זיי זענין א דורך געפאהרען. פאר די פערד עסין. און ער פלעגט שטענדיג צו קויפען שטרוי און היי און ארויף לייגען אויפען בוידעם איז דער בוידעם שטענדיג פיהל גיוועזען און מען האט איהם קיינמאהל ניט אויסגעליידיגט:

אין דער יוד הקדוש געגאנגען אויפען בוידעם און האט זיך אויסגעליידיגט איין ווינקעלע עס זאל קיינער דערפין ניט וויסען און פלעגט דארט צו דאווינען מיט א גרויסען ברען און מיט הייליגע מורא פאר השי"ת ער פלעגט דער נאך ווען ער איז שוין גיוועזען רבי דערציילען אז די ציין זענען איהם דארט ארויס געפאלען פאר מורא פאר השי"ת. און פון דעם אז ער האט דארט געדאווינט האט קיין שום מענש ניט געוויסט אויסער זיין ווייב האט ער דערפון דערציילט. און האט איהר געזאגט אז אויב זי וועט איהם ניט זעהן ביז און דער אויסגיזעצטער שעה זאל זי איהם ויסען דארט אויפען בוידעם צו זוכען. דען ער איז א סאך מאהל פאר חלשית געווארען ביים דאווינען. און מען האט איהם געמוזט מינטערין איבער דעם האט ער גימוזט איבער געבין דעם סוד צו זיין ווייב. און א סאך מאהל פלעגט זי איהם טרעפען ליגען אויסגעצויגען פערחלשית און זי האט איהם קוים גיקענט דערמינטערען. און אזוי פלעגט ער זיך צו פיהרען א לאנגע צייט:

אמאהל איז דער הייליגער „אוהב ישראל" א דורך געגאנגען דורך זיין שווערס הויז און האט זיך אב געשטעלט און האט געזיינט צו

די

די מענשען וואס זענען מיט איהם מיט געגאנגען. אז ער פיהלט זייער אגיטען ריח פון אגרויסען צדיק וואס איז דא און דעם הויז אז ער קען נישט אוועק געהן פון דאנען. האבען די מענשען גערעכענט אפשר איז דא א גרויסער צדיק וואס פאהרט א דורך און האט זיך דא אב געשטעלט. זענען זיי אריין געגאנגען און שטיב אריין און האבען געזוכט צווישען די אלע אורחים וואס זענען דאמאלסט דארט געוועזען. אבער זיי האבען נישט געטראפען אזוי א מענש וואס דער רבי זאל קענען האבען געמיינט. זענען זיי צוריק ארויס געגאנגען און האבען דאס געזאגט דעם הייליגען „אוהב ישראל" און זיי זענין פון דארט אוועק געגאנגען און האבען ניט געוויסט ווער דאס איז און אויף דעם צווייטען טאג האט זיך ווידער געטא־פען אז דער „אוהב ישראל" איז געגאנגען דורך דעם הויז פון דעם „יוד הקדוש'ס" שווער. האט ער ווייטער דער שפוהרט אזוי אגיטען געשמאק. און די חסידים זענען ווייטער אריינגעגאנגען און שטיב אריין זוכען אבער זיי האבען ווייטער קיינעם נישט געטראפען וואס דעם רבינ'ס כוונה זאל זיין אויף איהם. אויף דעם בעל הבית איידעם איז קיינעם נישט איינגעפאלען צו קלערען אז דער רבי זאל איהם מיינען דען זיי האבען געוויסט אז ער איז א מתנגד און עס איז זיי גאהר נישט איינגעפאלען אז דער רבי זייערע זאל איהם מיינען דאס ער איז א צדיק ער זאל איהם פערשמעקען און זיי זענען ארויס געגאנגען פון שטיב און האבען ווייטער געזאגט אז זיי האבען קיינעם נישט געטראפען אז דער רבי זאל איהם קענען מיינען און זיי זענען ווייטער אוועק געגאנגען. און אויפ'ן דריטען טאג איז שוין דער הייליגער „אוהב ישראל" אליין געגאנגען דארט אהין זוכען וואהרען עס איז נישט מעגליך אז ער זאל זיך אזוי איינגאנצען אבנארען נאר עס מיז דא זיין עפיס א בעהאלטנער צדיק. און ווי ער איז דארט אריין געקומען און האט אהן געהויבען צו זוכען. און דער יוד הקדוש איז דאמאלס געוועזען אויפ'ן בוידעם און ער האט פערשטאנען אז דער „אוהב ישראל" איז אליין געקומען זוכען. וועט ער איהם א וודאי געפינען און עס קען נאך דער פון מענשען געוואהר ווערין איז ער שטילע הייט אראב געגאנגען פון בוידעם און איז צו געגאנגען צום הייליגען „אוהב ישראל" און האט איהם געזאגט איך בעט אייך זייער איהר זאלט אויפהערען צו זוכען און אויך איהר זאלט מיך פאר קיינעם נישט אויסגעבען. איז דער רבי א וועק געגאנגען און האט קיינעם נישט דער פון דערציילט און אויך דער „יוד הקדוש" האט גאר ניט משנה געוועזען זיין פיהרעכץ פון פריהער און האט זיך מיט דעם

הייליגען

הייליגען „אוהב ישראל" קיין שום בעקאנטשאפט נישט געמאכט. און עס האט ווייטער קיינער נישט געוויסט פון זיין גרויסקייט:

און דער שטאדט אסטראווצע וואס איז דרייטהאלבען מייל פון אפט האט דער „יוד הקדוש" געהאט א חבר א יונגער מאן וואס איז אויך געוועזען א גרויסער גאון און אויך א חסיד ער איז געפאהרען צום הייליגען נעסכיזער רביין ר' מרדכי זכרונו לברכה. און פאר זיין חבר פלעגט ער אלעס צו דער ציילען. און איינמאהל און דער וואך פלעגען זיי זיך צו זאמען קומען אויף א ארט און האבען זיך אדורך געשמוסט אלע זאכען וואס זיי האבען אויף בעטוהן אין לערנען און נגלה און נסתר. און אזוי האבען זיי זיך געפיהרט אלאנגע צייט איין וואך איז דער „יוד הקדוש" געגאנגען צו זיין חבר קיין אסטראווצע און די צווייטע וואך איז זיין חבר צו איהם געקומען קיין אפט אין קיין אנדערע זאכען האבען זיי צווישען זיך נישט גירעדט נאהר אין לערנען:

איינמאהל איז דער „יוד הקדוש" געקומען צו זיין חבר קיין אסטראווצע נישט און דער צייט וואס זיי האבען זיך גיפלעגט צונויף צו קומען. און זיין חבר ווי ער האט איהם דערזעהן ניט און דער גיהעריגער צייט איז ער דערפיין זייער דערשראקען געווארען. און האט איהם גיפרעגט וואס איז דיר גישעהן וואס די ביסט א הער געקומען ניט און דער צייט וואס מיר האבען אויס גיזעצט. עס איז א וודאי ניט אומזוסט. דען ער האט געוויסט אז ער איז ניט מבטל קיין שום צייט אויסער זייער אויסגעזעצטע צייט וואס זיי פלעגין זיך צונויף קומען. און ער איז מיט איהם געגאנגין און דעם חדר ווי זיי פלעגין זיך אלע וואך צונויף קומען. האט איהם דער „יוד הקדוש" געזאגט איך האב גילערענט די וואך אז און הימעל נעמט מען קיינמאהל ניט צו דעם צדיק פון דער וועלט. וויל נאך וואס זאל מען איהם ניט לאזען דינען השי"ת. נאר אז מען וויל איהם צו נעמען פון דער וועלט. ווייזט מען איהם א גרויסע מדרגה און דער צדיק בעקומט שטארק חשק דער צו. נאר ער ווייסט אז כל זמן ער וועט זיין אויף דער וועלט און גוף וועט ער ניט קענין דערגרייכען די גרויסע מדרגה. בעט ער אליין השי"ת אז ער זאל איהם צו נעמין פון דער וועלט. כדי ער זאל קענין צו קומען צו דער גרויסער מדרגה. און יעצט מיין טייערער חבר דאכט זיך מיר אז איך בין געקומען צו דער מדרגה. נאר איך האב מורא אויב איך נאר מיך ניט חלילה. דריבער האב איך מיר מיישב גיוועזען אז עס איז ניט דא פאר מיר קיין אנדערע עצה נאר צו פאהרען צו איין צדיק

הדור ער זאל מיר ערקלערין דעם אמת ווי איך האלט צו איך נאר מיך ניט אב חלילה:

האט איהם זיין חבר געזאגט הער מיך אויס וואס איך וועל דיר זאגען חאטש איך פאהר דאך צום היילינגען נעסכיזער פון דעסט וועגין צו דיין זאך וואס די דארפסט. דאכט זיך מיר איז בעסער צו פאהרען צום היילינגען רבי'ן פון לובלין דער „יוד הקדוש" האט זיך מיט איהם געזעגינט און איז צוריק א היים געקומען קיין אפט. און ווי ער האט זיך און דער פריה אויף געהויבען איז ער געגאנגען אין בית המדרש אריין און האט געפרעגט די יונגע לייט וואס פאהרען קיין לובלין צו עס איז דא א געלעגענהייט קיין לובלין צו עס פאהרען חסידים אויף שבת. דען ער וויל אויך פאהרען אויף דעם היינטיגען שבת צום רבי'ן קיין לובלין. און ווי זיי האבין דער הערט האבען זיי זיך זייער געפרייט דען זיי האבען איהם שוין פיהל מאהל געבעטען ער זאל פאהרען צו א רבי'ן און יעצט וועט ער אליין פאהרין און זיי האבען גערעכענט אז אזא גאון אויב ער וועט אויך ווערען א חסיד וועט ער מיט דער צייט ארויס וואקסען א גרויסער צדיק. און חאטש זיי האבען ניט געוויסט פון זיין גרויסע מדרגה האבען זיי זיך שטארק געפרייד אויף זיין פאהרען צום רבי'ן קיין לובלין:

און דעם שבת איידער דער „יוד הקדוש" איז געקומען קיין לובלין האט דער היילינגער רבי פון לובלין געזאגט ביי דעם טיש איך האב געבעטען אז השי"ת זאל מיר מגלה זיין ווער עס וועט איבער נעמען די חסידים נאך מיר זיי צו פיהרען און השי"ת'ס וועג האט מיר השי"ת מגלה געוועזען אז עס וועט צו מיר קומען איינער וואס ער וועט הייסען דעם זעלבען נאמען ווי איך. ער וועט פיהרען די חסידים און השי"ת'ס וועגען און וועט זיי לערנען צו דינען השי"ת בקדושה וטהרה. און די אפטער חסידים האבען געדינגען א ספיציעל וועגעלע לכבוד דעם חשובי'ען יונגערמאן וואס וויל מיט פאהרען און אויך זענען מיט געפאהרען עטליכע גרויסע חסידים זיי זאלען זעהן ווי אזוי זייער רבי וועט אויף נעמען דעם נייען חסיד. און ווי זענען געקומען צום רבי'ן קיין לובלין און דער „יוד הקדוש" האט נאר ארויף געשטעלט די פיס אויף דער שוועל פון היילינגען רבי'ן פון לובלינ'ס חדר, האט דער רבי געזאגט די גמרא זאגט „וכבר צווח אנא השם ונשמע קולו כו'" וכבר איז טייטש פיהל מאהל מיינט מען אז מען דארף פיעל צו בעטען השי"ת ביז מען זוכה אז השי"ת זאל איהם הערין. האט דער „יוד הקדוש" דער פון פערשטאנען אז ער מיינט דאס איהם וואס ער האט

גירעדט

גערעדט מיט זיין חבר פון אסטראווצע פון דער מדרגה וואס איהם האט זיך געדאכט אז ער האט דערגרייכט. אין ער איז דער פון שטארק בעגייסטערט געווארען:

און דער הייליגער רבי פון לובלין זכרונו לברכה האט זיך אויף געשטעלט פון זיין שטוהל און איז א קייגען געלאפען דעם „יוד הקדוש" און האט איהם מיט א פריילעך פנים גיגעבען שלום עליכם. און האט אים ארום געחאפט מיט ביידע הענד און האט איהם דערלאנגט א שטוהל ער זאל זיך זעצין און האט איהם געזאגט יישר כחכם וואס איהר זענט יעצט צו מיר גיקומען דען ווען איהר זאלט צו מיר ניט גיוועזען יעצט געקומען ווער ווייסט וואס מיר וואלט גיוועזען פון גרויס בענקשאפט וואס איך האב געהאט אייך צו זעהן. דען פון הימעל האט מען מיר געזאגט אז דער מענש וואס וועט פיהרען די חסידים און השי"תס וועג נאך מיר וועט די טעג קומען צו מיר און ער וועט הייסען גלייך אזוי ווי איך דעם זעלבען נאמען. און היינט און דער פריה איידער איהר זענט געקומען איז דא אריין געקומען א מענש וואס ער האט געהייסען דעם נאמען ווי איך און ער האט זיך אויסגעוויזען ווי א חסידישער מענש און ווי איך האב איבער גיטראכט אז דאס איז דער מענש וואס די חסידים ווילען פון איהם לערנין השי"ת צו דינען און גייען און זיינע וועגען איז אויף מיר געפאלען אגרויס פינסטערניש. אז איך האב נישט געקענט אויף די פיס דערשטיין פון דעם עגמת נפש וואס איך האב דער פון געהאט און יעצט איהר זענט געקומען האט איהר מיך בערוהיגט און געלויבט איז השי"ת וואס איך האב אייך זוכה געוועזען צו זעהן און איך זעה אז איהר זענט ראוי דער צי צו זיין דער יודישער מנהיג. און די אפטער חסידים האבען דאס דערהערט וואס דער הייליגער רבי פון לובלין האט אויף איהם געזאגט. האבען זיי הערשט פערשטאנען אז ער איז ביז אהער געוועזען א בעהאלטענער צדיק און ער האט זיך נישט געוואלט פאר זיי אויסגעבען, זכות הצדיקים יגן עלינו אמן:

א.

אַ שֶׁעֶנֶע גֶעשִׁיכְטֶע פוּן הָרַב ר׳ יוּדֶעלִ׳י פוּן גְרִידוּנְג זצ״ל.

צום הרב רבי יודעל׳י פון **גרידונג** זצ״ל איז איינמאָל געקומען איין ווייבעל מיט איין געוויין, און איהם געבעטען, אַז אַזוי ווי איהר מאַן איז געפעהרליך קראַנק ער זאָל צו איהם אַהיים קומען, מחמת איהר מאַן האָט עפּיס נייטיגע זאַכען צו רעדען מיט איהם, און וויל ער קען נישט געהן צום רב בעט ער, אַז דער רב זאָל זיך מטריח זיין און צו איהם קומען, הרב ר׳ יודעל׳י האָט געטוהן איהר בקשה און איז מיט נאָך עטליכע מענשען געגאַנגען צום חולה, ווען זיי זענען צוגעקומען צום הויז פון חולה האָט דער רב געעפענט די טהיר אַריינצוגעהען און פּלוצלינג איז ער דערשראָקען געוואָרען און איז צוריק געשפּרינגען און פערמאַכט די טהיר און אונטער דער טהיר געשטאַנען אַזוי עטליכע מינוט, דערנאָך האָט ער צוריק געעפענט די טהיר און איז אַריינגעקומען און זיך געזעצט בייםן קראַנקען, דער קראַנקער האָט געוויינט פאַר׳ן רב וואָס ער פיהלט זיך, אַז ער וועט באַלד שטאַרבען און ער האָט נישט קיין שום מעשים טובים וואָס זאָלען אויף איהם מגין זיין, האָט דער רב איהם געפרעגט צו ער געדענקט עפּיס פון אַגוטע זאַך וואָס ער האָט געטוהן און זיין לעבען האָט דער קראַנקער איהם געענטפערט אַז ער האָט גאַר נישט קיין שום מעשים טובים, ער איז זעהר אַפּראָסטער מענש, און קאָן כמעט נישט דאַווענען, זיין פרנסה איז, וואָס ער איז אַ שינדער דהיינו וואָס ער שינדט אָפּ די פעל פון די בהמות וואָס ווערען געשאָכטען אין שחט=הויז, דער רב האָט איהם אַפאָר מאָל געפרעגט, ער זאָל זיך גוט דערמאַנען, צי ער האָט עפּיס אין זיין לעבין נישט קיין גוטס געטוהן עמיצען, דער חולה האָט געשוויגען אַווייַלע דערנאָך האָט ער זיך אָן עפּיס דערמאַנט און האָט דעם רב דערצעהלט אַ זאַ מעשה, איך דערמאַן מיך אָן עפּיס אַקליינע טובה וואָס איך האָב געטוהן אין מיין לעבען, איך בין איינמאָל אין דער פריה געגאַנגען און שחט=הויז צו מיין אַרבייט האָב איך געזעהען ווי אַוואָגען פיל אָנגעפּאַקט מיט מענער, ווייבער און קינדער פאָהרט אַראָב פון אַ באַרג, און דער בעל=עגלה איז געווען שיכור אין האָט נישט געהאַלטען די פערד מיט ישוב הדעת, אַז דער וואָגען זאָל קאָנען פּאַמעליך און גלייך אַראָב=פאָהרען פון באַרג, און די פערד זענען אַראָב=געגאַנגען פון גלייכען וועג, אין אַלע רייזענדער זענען געשטאַנען אין אסכנה אַראָבצופאַלען פון וואָגען און ח״ו צומאָרשט ווערען, מחמת פון ביידע זייטען באַרג איז געווען גרובער טאָהלען אין איבער די גרויסע משא וואָס איז געווען אָנגעלייגט אויפען וואָגען האָבען די פערד נישט געקענט איינהאַלטען דאָס לויפען פון וואָגען באַרג=אָפּ, איך בין געגאַנגען קענען

איבער

איבער דעם וואָגען, אַז איך האָב געזעהן אַז אַלע מענשען שטעהען אין אַסכנה אַראָבצופאַלען פון וואָגען און געהערט די געשרייען פון אַלע מענשען בין איך שנעל געלאָפען צום וואָגען און מיט׳ן גאַנצען כח אײַנגעהאַלטען די פערד און מיט׳ן אַקסעל אײַנגעהאַלטען דעם וואָגען ביז אַלע מענשען זענען פון וואָגען אַראָבגעשפּרונגען, דערנאָך האָב איך נאָך געלאָזט דעם פערד און וואָגען, און זיי האָבען זיך מיט אַנאַליאָפּ שנעל אַראָבגעלאָזט פון בארג, די פערד זענען געהרג׳ט געוואָרען אין דער וואָגען איז צובראָכען געוואָרען אויף פיצלעך, און דורך מיר זענען אַלע מענשען ניצול געוואָרען, דאָס איז די קליינע זאַך וואָס איך האָב זיך דערמאַנט, מעהר האָב איך נישט קיין שום מעשים טובים, וואָס זאָלען פאַר מיר זיין אַ מליץ יושר אויפען עולם האמת, דער רב האָט בעפוילען אויף דעם חולה, אַז ער זאָל איהם צו זאָגען, אַז נאָכ׳ן טויט זאָל ער איהם מודיע זיין וואָס עס טהוט זיך מיט איהם דאָרט אויף יענער וועלט, ווען הרב ר׳ יודעל׳ע איז אַהיים געקומען האָבען איהם געפרעגט די מענשען וואָס זענען מיט איהם מיט געגאַנגען, פאַר וואָס ווען ער האָט געעפענט די טהיר איז ער דערשראָקען געוואָרען אין צוריק געשפּרינגען און צוריק פערמאַכט די טהיר אין דאָרט געשטאַנען אַקליינע ווײַלע דערנאָך האָט ער געעפענט די טהיר אין איז צוריק אַריינגעגאַנגען, האָט דער רב זיי געענטפערט, צום ערשט האָב איך געמיינט אַז איך גייה מבקר חולה זיין אַפּראָסטען מענש, ווי איך האָב אָבער נור געעפענט די טהיר האָב איך געזעהען ווי ביים חולה צוקאָפּענס העננט אַ פייערדיגע מנורה און זיבען פייערדיגע ליכטלעך ברענען און דער מנורה און דאָס קומט נור אַגרויסען צדיק און דערום האָב איך איהם עטליכע מאָל געפרעגט ער זאָל מיר דערצעהלען זיינע מעשים טובים וואָרום טאָמער איז ער אַנסתר (אַ פער בארגענער צדיק) ביז ער האָט זיך דערמאַנט אין האָט מיר דערצעהלט די מעשה ווי אַזוי ער האָט די אַלע מענשען אין וואָגען געראַטעוועט און אין אמת אַריין האָט ער דאָס געטוהן מיט גרויס מסירת הנפש, וואָרום ער אַליין האָט אויך גרינג געקענט געהרג׳ט ווערען צוזאַמען מיט זיי אין מיט דעם וואָס ער האָט זיך איינגעשטעלט זיין לעבען און געראַטעוועט אַזוי פיעל מענשין האָט ער זוכה געווען אַז ביי איהם צוקאָפּענס זאָל שטעהען די מנורה.

אין אַ צייט אַרום איז דער מת געקומען ר׳ יודעלי׳ן צום חלום און האָט איהם געזאָגט אַז די מלאכים לאָזען מיך נישט פריהער אַריין אין גן עדן ביז איך וועל אַלעם דערצעהלען אייך רבי יודעל, און אַזוי איז מיט מיר צוגעגאַנגען! באַלד ווי איך בין געשטאָרבען האָט מען מיך גענומען אין הימעל אַריין און מען האָט גענומען וועגען מיינע גוטע מעשים אין די שלעכטע, די גוטע מעשים זענען געווען זעהר ווענינ און די פיעל שלעכטע מעשים האָבען איבערגעוואויגען די גוטע,

אונדעם

אינדעם איז אָנגעקומען אַוואָגען פיל מיט מענער, ווייבער און קינדער און מיט נאָך פיעל משאות און מען האָט דעם וואָגען אַרויפגעשטעלט אויף דער וואָג שאָל פון די גוטע מעשים, און מחמת דער שווערקייט פון וואָגען און מיט אַלעם וואָס איז דערויף געלעגען און אויך מיט דער בלאָטע אויף די רעדער האָט די וואָג=שאָל פון מצות איבער=געוואוינען די עברות און דאָס בית דין של מעלה האָט געפסקענט אַז מען זאָל מיך פיהרען אין גן עדן אַריין, אַז איך בין געקומען צו דער טהיר פון גן עדן האָט מען מיך פריהער נישט אַריינגעלאָזט ביז איך וועל מקיים זיין מיין צו זאָג אייך אַלעם צו דערצעהלען און מעהר טאָר איך שוין נישט מגלה זיין פון יענער וועלט וואָרום אַזוי האָט מען מיר דאָרט אָנגעזאָגט, זיין זכות זאָל אונז ביי שטיין אמן.

ב.

אַמַעֲשֶׂה נִפְלָא פון הָרַב ר' אֱלִימֶלֶךְ זצ"ל.

די מעשה האָט מיר דערצעהלט ה"ר ישראל שו"ב פון **באלטא**. איינמאָהל איז דער רבי רב אלימלך זצ"ל קראַנק געוואָרען אין געלעגען אין דער הינער=פלעט, ווען ער איז געזונד געוואָרען, האָט ער אַזוי דערצעהלט ווען איך בין קראַנק געווען איז צו מיר געקומען דער הרה"ק בעל=המחבר פון „חסד לאברהם" און האָט צו מיר אַזוי געזאָגט; איך האָב געשריבען צעהן ספרים און מען לערינט אין זיי אין גן עדן, דען זיי זענען זעהר חשוב אין הימעל אָבער ווען אייער ברודער ה"ר זוסיא איז זיך מכין צום דאַווענען ציטערען פאַר איהם אַלע אויבערשטע וועלטען און ווער שמועסט נאָך דאָס דאַווענען זעלבסט, זאָגט מיר אייער נייעם דרך, וואָס איהר האָט מחדש געווען, און אויך אַלע נשמות וואָס קומען פון עולם השפל הייסט מען זיי געהען לערנען אין דער ישיבה פון הרה"ק ר' שמעלקא זצ"ל, דער רבי ר' אלימלך האָט איהם געענטפערט אויף יעדער שאלה, ווען דער ר' אלימלך האָט דאָס דערהערט וואָס ער איז געווען איינער פון ר' שמעלק'ס ישיבה, איז ער תיכף דאָרט אַהין געגאַנגען אין דער ישיבה, ווי ער איז דאָרט אַהין געקומען האָט ער געטראָפען שטעהען ביי דער טהיר איינעם אַפראָסטען מענש וואָס מען האָט איהם גערופען מרדכי איינבינדער, ווייל ער האָט זיך דערנעהרט פון איינבינדעריי, און איז הערשט נישט לאַנג געשטאָרבען, האָט איהם דער ר' אלימלך געפרעגט, מרדכי איינבינדער ווי קומסט דו דאָ אַהער און מיט וואָס האָסט דו דערצו זוכה געווען, האָט איהם ר' מרדכי געענטפערט רבי, ווען מען וואָלט געהערט אין הימעל אַז איהר רופט מיך מרדכי און נישט ר' מרדכי וואָלט מען אייך מעניש

געוועזן

געווען, ווארום אין הימעל האט מען אויסגערופען מען זאל מיך שוין מעהר נישט רופען מרדכי נור ר׳ מרדכי, האט ער איהם געזאגט, ר׳ מרדכי וואס טהוסט דו דא איך קאן דאך דיך אלס פראסטער מענש, האט איהם ר׳ מרדכי געענפערט, עס איז טאקע אמת ווי איהר זאגט נור איך וועל אייך דערצעהלען דעם גאנצען ענין, באלד נאך מיין שטארבען האט מען געוואוגען מיינע מעשים, אין די וואג=שאל פון די עברות האט איבערגעוואוינגען, און מען האט מיך געלאזט אין גיהנם אריין, און תיכף האט מען מיך פון גיהנם צוריק א רויסגענומען און געברענגט פאר דעם בית=דין=של=מעלה, ווארום מיין שטיינער איז געחען, אז אלע ליידיגע שטיקלעך פאפיער וואס איך האב אבגעשוירען פון הייליגע ספרים האב איך זיי נישט אוועק געווארפען נור אריינגעלעגט אין זעק אין זיי בעהאלטען אויף דעם בוידעם, און ווען איך בין געקומען פאר דעם בית=דין=של=מעלה האב איך דערקענט מיינע זעק און מען האט דו זעק מיט דעם פאפיער ארויפגעלעגט אויף דער וואג=שאל פון די מצות און די אייגענע וואג=שאל האט איבערגעוואויגען די עברות, און מען האט געפסק׳ענט אז עס קומט מיר דער גן=עדן, און תיכף האט מען אויסגערופען אין הימעל אז מען זאל מיך רופען ר׳ מרדכי און נישט „מרדכי״, נור אין גן=עדן אריין דארף מען קענען לערנען, האט מען מיט מיר אנגעהויבען צו לערנען נגלה, נגלה קען איך שוין אין היינט וועל איך אנהויבען צו לערנען נסתר, האט מען מיך געהייסען געהען און דער ישיבה פון רבי׳ן ר׳ שמעלקע, כדי צו לערנען נסתר און דערום בין איך דא אהערגעקומען.

ג.

אַ וואונדערליכע מעשה פון א טרעגער. און וואס ער האט פועל געווען.

די מעשה האט מיר דערצעהלט ה״ר ר׳ דובער ב״ד ליפא ז״ל, און דאס האט פאסירט און דו צייט פון האר״י ז״ל.

אין א שטאדט פון ארץ=ישראל איז געווען א פראסטער מענש אלאסט טרעגער, איז דער טרעגער געקומען צום רב פון זיין שטאדט און האט איהם געפרעגט אויף וועלכען אופן קען ער זיך פיהרען ווי א כשר׳ער יוד, ווארום ער איז געווען זעהר א פראסטער מענש און געוואלט זיך פיהרען יודיש נור ער האט נישט געוואוסט ווי אזוי; דער רב האט איהם געפרעגט אויב ער קאן א ריין קוקען אין אספר האט

דער

דער טרעגער איהם געענטפערט אז ניין, נור ער קאָן בלויז עטליכע ווערטער פון דאַווענען קוים שטאַמלען, האָט דער רב איהם קודם כל מזהיר געווען ער זאָל זיך פיהרען אין אָרענטליכען וועג, ער זאָל נישט גנב'נען און גזל'ען חס ושלום און ער זאָל אַלע טאָג דאַווענען און אויך זאָגען תהילים, דער טרעגער האָט אַלעס אָבגעהיטען וואָס דער רב האָט איהם געהייסען, און אין אַ קורצע צייט אַרום האָט איהם גאָט ב"ה געהאָלפען און האָט פערלאָזט די ערשטע פרנסה און האָט זיך געקויפט אַ פערד און איז געוואָרען אַ וואַסער-פיהרער, ער איז יעצט ווייטער געגאַנגען צום רב, ער זאָל איהם לערנען ווי אַזוי ער זאָל זיך אין דער פרנסה פיהרען יודיש, האָט דער רב איהם געזאָגט אַלעס לויט זיין מבינות, און ער האָט ווייטער אָבגעהיטען וואָס דער רב האָט איהם געהייסען, און גאָט ב"ה האָט איהם בעגליקט און ער האָט די פרנסה אויך אַוועק געוואָרפען און איז געוואָרען אַ קרעטשער און זיך געפּעגט אַ געוועלב, און איז ווייטער געגאַנגען צום רב ער זאָל איהם לערנען ווי אַזוי זיך נוהג צו זיין און דער דאָזיגער פרנסה און דער רב האָט איהם געלערנט ער זאָל קיינעם נישט גענאַרען, און ער זאָל געבען אַ גוטע וואָג, דער מענש האָט אַלעס אָבגעהיטען וואָס דער רב האָט געזאָגט ביז ער איז געוואָרען אַ גרויסער סוחר און אַ גרויסער עושר.

איינמאָל האָט זיך געטראָפען אַז עס איז אין דער שטאָדט געווען איין אויפהאַלטונג פון רעגען האָט דער רב גוזר תענית געווען אין דער רב האָט אַרום געשיקט אַ שליח אין דער שטאָדט צו זעהען אויב אַלע פאַסטען, אַז דער שליח איז געקומען צום עושר אין דער שטוב אַריין האָט ער דערזעהן, ווי מען עסט דאָרט מיטאָג, דער שליח האָט דער־ צעהלט דעם רב, אַז דער עושר איז נישט מקיים דעם תענית, האָט דער רב געשיקט נאָך דעם עושר אין האָט איהם געפרעגט פאַר וואָס איז ער נישט מקיים זיין גזרה צו פאַסטען, האָט דער עושר זיך פאַר איהם פערענטפערט, אַז ער האָט כלל נישט געוואוסט פון דער גזרה, און ווען ער וואָלט געוואוסט פון דער גזרה וואָלט ער אַ וודאי מקיים געווען דעם תענית, און ער האָט דעם רב געפרעגט צוליעב וואָס האָט ער גוזר תענית געווען, האָט איהם דער רב געענטפערט, אַז אַזוי איז אַ מנהג ביי יודען ווען עס ווערט אַ רעגען אויפגעהאַלטען ח"ו דאַרף מען פאַסטען אין בעטען רחמים פון גאָט ב"ה, אַז ער זאָל צושיקען אַ רעגען, דער עושר האָט אַלעס אויסגעהערט וואָס דער רב זאָגט צו איהם און ער האָט זעהר רחמנות געקריגען אויף די יודען אין איז צוגעגאַנגען צום פענסטער און רב'ס שטוב און אויפגעהויבען די אויגען צום הימעל און האָט געבעטען גאָט ב"ה מיט די ווערטער; רבש"ע אַזוי ווי איך פאָלג דיך, בעט איך דיך פאָלג מיך אויך עס זאָל געהען אַ רעגען, באַלד ווי ער האָט נור געענדיגט די תפלה האָט זיך באַלד אויפגען הימעל וואָלקען'ס בעוויזען, און עס האָט אָנגעהויבען צו

רעגנען

רעגענען, דער רב און די אַלע מענשען וואָס זענען דאָרט געשטאַנען האָבען זיך זעהר געוואונדערט, וואָס דעם עושר׳ס תפלה האָט באַלד פּועל געווען, און זיי האָבען אָנגעהויבען איהם נאָכצופֿאָרשען צו ער איז נישט פֿון די פֿערבאָרגענע צדיקים, אָבער ער האָט מודה געווען זיי, אַז ער איז אַ פּראָסטער מענש, נור וואָס דער רב לערינט איהם טוהן היט ער עס אָב בתמימות און מיט דעם גאַנצען הארץ, און יעדעס מאָל ווען ער וועגט עפּיס זעהט ער אויף דעם צינגעל פֿון דער וואָג דעם שם הוי״ה, פֿון דאַנען איז צו זעהען ווי גרויס איז די תפלה וואָס מען איז מתפלל מיט דעם גאַנצען הארץ, אפילו פֿון אַ גאַנץ פּראָסטען מענש.

ד.

אַ מַעֲשֶׂה נִפְלָא פֿון הרה״ק ר׳ אֱלִימֶלֶךְ זצ״ל.

די מעשה האָט מיר דערצעהלט דער חסיד הרב ר׳ בעריל ז״ל, אַז ער האָט איינמאָל געהערט פֿון הרב הקדוש ר׳ ישראל אברהם זצ״ל פֿון טשירנאסטרהא, וואָס ער האָט זעהר געזיפֿצט אויף דעם וואָס ער איז מקצר געווען דאָס דאַווענען, און ער האָט זיך בעקלאָגט אויף זיך אַליין פֿאַר וואָס ער איז אַזוי מקצר ביי דער תפלה און טהוט נישט אַזוי ווי זיין פֿעטער הרב ר׳ אלימלך זצ״ל.

דער שטייגער פֿון ר׳ אלימלך איז געווען, ווען עס איז געקומען ראש חודש אלול האָט ער זיך אָבגעזונדערט ביז נאָך דעם יום הקדוש און ער האָט זעהר מקפיד געווען, מען זאָל איהם נישט מטריח זיין מיט נישט קיין נייטיגע בקשות, אַ חוץ צו זעהר אַ נייטיגע זאַך אָדער וועגען פקוח נפשות, דעמאָלט פֿלעגט ער נעמען אַ קוויטעל, און דאָס אויך נור בקיצור מען זאָל איהם נישט מפסיק זיין און מיטען נאָכ־דיינען, די אַלע מענשען וואָס זענען צו איהם געפֿאָהרען האָבען שוין פֿון דעם געוואוסט און האָבען זיין רצון מקיים געווען, איינמאָל האָט זיך געט־ראָפֿען אַז אין אַ ווייטע שטאָדט פֿון ליעזענסק וואו ר׳ אלימלך האָט געוואוינט, איז געווען אַ רייכער מאַן, זעהר אַ בכבוד׳ער און ער האָט געהאַט אַ זוהן אַ מושלם בכל המעלות, איז ער רחמנא ליצלן משוגע געוואָרען און אַלע רפואות וואָס דער פֿאָטער האָט געמאַכט דעם זוהן האָבען גאָר נישט געהאָלפֿען, דער פֿאָטער האָט געמוזט דינגען אַ שומר צו זיין זוהן, איהם צו היטען, מען קען אַליין פֿערשטעהען, דעם גרויסען

צער

צער וואָס דער פאָטער האָט דער=פון געהאַט, און נאָך פיעל פאַרשען האָט דער פאָטער געוואָהר געוואָרען, אַז דער רבי ר' אלימלך זצ"ל איז אַ גרויסער בעל=מופת,] און אַלע וואָס קומען צו איהם ווערען באַלד געהאָלפען, דעריבער איז ביי איהם געבליבען, צו פאָהרען מיט זיין קראַנקען זוהן צום הרב הקדוש, אין ער האָט עקסטרע געדינגען אַ וואָגען, און מיט גענומען דעם זוהן און דעם שומר אין געמאַכט זעהר פיעל הוצאות ביז זיי זענען געקומען קיין ליזענסק אין מיטען פאָהרען איז זיי אַקעגען געקומען אַ מענש, [דאָס איז געווען אליהו הנביא ז"ל], ווי דער קראַנקער זוהן האָט געזעהן דעם מענש זיי אַקעגען נעהען האָט ער געזאָגט צום פאָטער; טאַטע געב דעם אָרומאַן איין אָרענטליכע נדבה, ווי דער פאָטער האָט דערהערט פון זיין קראַנקען זוהן אַזעלכע גלייכע און גוטע ווערטער וואָס ער איז ביז אַהער גאָר נישט געוואוינט געווען פון איהם דאָס צו הערען האָט ער פאַר גרויס שמחה אַ רויסגענומען אַטאָהלער [דאָס האָט דעמאָלט בעטראָפען 8 גילדען] און צוגערופען דעם אָרימאַן און איהם געגעבען דעם טאָהלער, דער אָרימאַן האָט צוגענומען און געדאַנקט דעם עושר, נאָכדעם האָט ער געפרעגט דעם עושר זאָגט מיר ווי אַהין פאָהרט איהר, האָט דער עושר איהם געענטפערט איך פאָהר צום הרב הצדיק פון ליזענסק מיט מיין קראַנקען זוהן, אפשר וועל איך דאָרט געהאָלפען ווערען, האָט דער אָרומאַן איהם געענטפערט אייער זוהן איז דאָך געזונד, און איז ב"ה שוין אויסגעהיילט פון זיין משוגעת און לויט מיין דעה דאַרפט איהר שוין נישט צום הרה"צ און קאָנט שוין צוריק אַהיים פאָרען, דער עושר האָט איהם געענטפערט, עס קען זיין אַז איהר זענט גערעכט, אַז מיין זוהן איז ב"ה שוין אין גאַנצען געזונד, אָבער נאָך דעם גאַנצען וויטען וועג און די גרויסע הוצאות אין פיעל בעמיהונגען, און אַז איך בין שוין יעצט נאָהנט קיין ליזענסק, היתכן, ווי שוקט זיך עס, אַז איך זאָל מיך נישט זעהען מיט דעם הרב הצדיק, האָט דער אָרימאַן איהם געענטפערט אייערע טענות זענען גערעכט אָבער איך בין אייך מזהיר איהר זאָלט נישט בעלעסטיגען דעם הרב הצדיק מיט אייערע רייד וואָרום אייער פערלאַנג און בקשה, איז שוין לאַנג ערפילט געוואָרען און באַלד איז דער אָרימאַן ענטקומען פון זייערע אויגען, דער עושר האָט געזעהן אַז זיין זוהן איז טאַקע אמת'דיג געהיילט געוואָרען פון משוגעת און רעדט שוין יעצט גלייך ווי אַלע מענשען אין ער האָט דערפון געהאַט אגרויס נחת רוח און פיעל פערגעניגען און איז באַלד אַ ריינגעקומען קיין ליזענסק אין איין גאַסטהויז אין האָט זיך אָנגעגרייט אַ קוויטעל מיט אַ פדיון פון צוועלף רענדלעך אין איז געגאַנגען צום הרב הצדיק ר' אלימלך, דאָרט האָט מען איהם געזאָגט די פיהרונג פון הרה"צ אַז פון ראש חודש אלול ביז נאָך יום כפור נעמט דער רבי נישט אָן קיין קוויטלעך נור צו זעהר אַנטיגע זאַך, דעמאָלט איז פינקט געווען אין מיטען חודש אלול, און ער האָט

אנגעהויבען

אַ מעשה נפלא פֿון הרה״ק ר׳ אלימלך זצ״ל מיט אלי׳ הנביא

אָנגעהויבען צו בעטען דעם גבאי; ער זאָל בעטען דעם הרה״צ ער זאָל אַרײַנלאָזען צו זיך מחמת נאָך אַזאַ גרויסען און וויַטען וועג און נאָך אַזוי פֿיעל טרחות זאָל ער מיט איהם רעדען בקיצור, און האָט דעם גבאי געגעבען עפּיס געלד פֿאַר דער טרחה, דער גבאי איז אַרײַנגעגאַנגען צום רבי און האָט איהם דער־צעהלט די בקשה פֿון עושר, אין דער רבי האָט איהם אַרײַנגעלאָזט, דער עושר איז מיט דעם זוהן אַרײַנגעקומען צום רבי אין האָט איהם געגעבען שלום און האָט איהם אַנידערגעלעגט אַ פּדיון פֿון צוועלף רענדלעך מיט אַקוויטעל, דער הרה״ק האָט פֿאַר זיך געזאָגט מיט אַטרויעריגען נגון די ווערטער; האַ״, האַ״ אליהו הנביא ז״ל גיט מען איין טאָהלער און אלימלך׳ן גיט מען גאָלדענע רענדלעך, און האָט דעם עושר געגעבען אַ ברכה און זיך געזעגענט מיט איהם, יעצט האָט הערשט דער עושר פֿערשטאַנען. אַז דער וואָס ער האָט בעגעגענט אויפ׳ן וועג איז געוועזען אליהו הנביא ז״ל, און הרב הקדוש ר׳ אברהם ישראל ז״ל האָט אויס־געלאָזט די מעשה, מיט די ווערטער, זעהט ווי גרויס מײַן פֿעטער ר׳ אלימלך איז געוועזען, אַז מען האָט פֿין הימעל עקסטרע מטריח געוועזען אליהו הנביא ז״ל כדי ער זאָל מזהיר זײַן דעם עושר ער זאָל דעם הרה״צ נישט באַלעמוטשען און מיטען עבודת השי״ת און ווי אַזוי זאָל איך זיך נישט שעמען אַז מײַנע מעשים דערגרײַכען נישט צו די מעשים פֿון מײַן פֿעטער הרה״ק אין איך בין נאָך נישט געקומען צו אַזאַ מדרגה ווי ער, און ער האָט זיך זעהר פֿיעל מצער געוועזען און געזיפֿצט דערויף זײַערע זכות זאָל אונז בײַשטעהן אמן.